

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 17 18 08 002 9

[1903 or 1904]

ns.

ibliografyah shel hagam

BM
675
P4Z55
1903
C.1
ROBA

cc

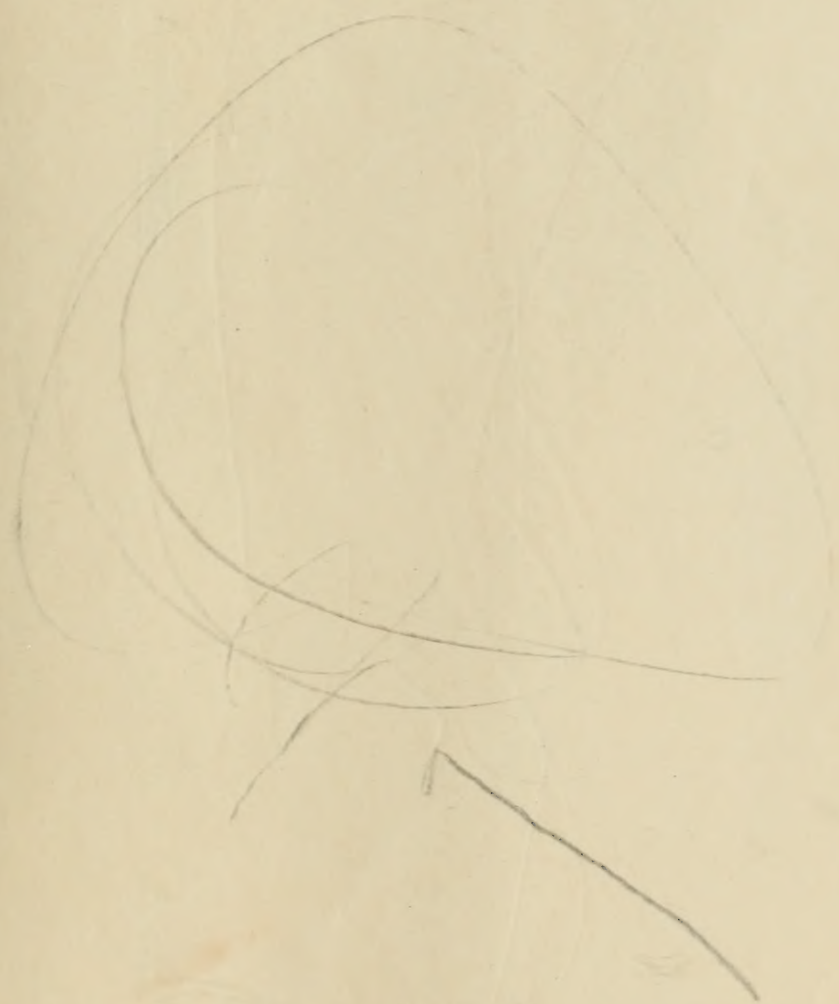

27/4/87 N 15

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

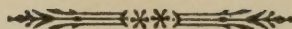

הגדה וסדר של פסח. *Hagadah*

FORM OF SERVICE

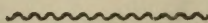
FOR THE

TWO FIRST NIGHTS

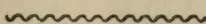
OF THE

FEAST OF PASSOVER.

WITH ENGLISH TRANSLATION.

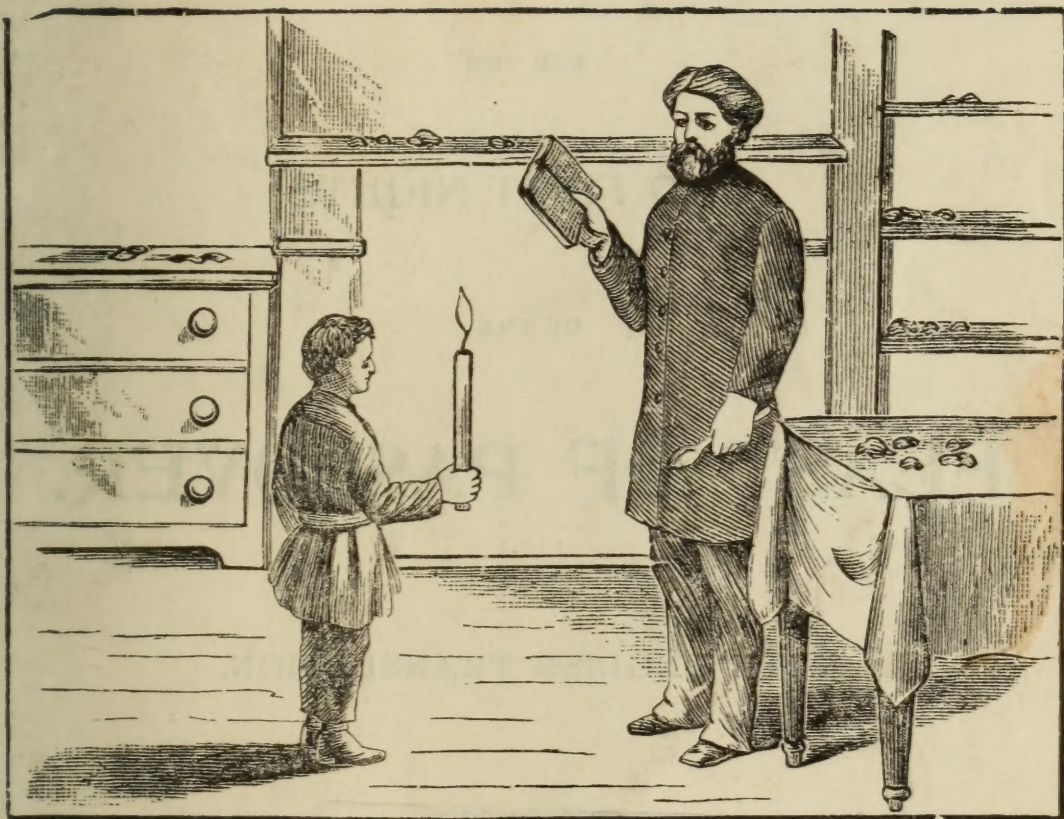
NEW ILLUSTRATED EDITION.

HEBREW PUBLISHING CO.,

50-52 Eldridge St.,

NEW YORK.

בדיקת חמץ

BM

675

P4 Z55

1903

Entered according to Act of Congress, in the year 1890

By L. H. FRANK,

in the Clerk's Office of the District Court of the United States for the
Southern District of New York

בדיקת חמץ.

On the evening preceding the Fourteenth day* of the month Nissan, it is requisite for the master of every family to search after leavened bread in every place where it is usually kept, gathering all leaven lying in his way.

The following is said previous to the search:—

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to reserve the leaven.

After the leaven is all gathered the following is said:—

All manner of leaven, that is in my possession, which I have not seen nor removed, shall be null, and accounted as the dust of the earth.

The pieces of leaven which have been gathered being carefully secured, are burnt the following morning, at about ten o'clock, after which the following is said:

All manner of leaven that is in my possession, which I have seen and which I have not seen, which I have removed and which I have not removed, shall be null, and accounted as the dust of the earth.

All the first-born fast, in commemoration of the deliverance of the first-born of the Israelites, when God smote all the first-born of the Egyptians.

אור לי"ד ובשחל י"ד בשנת אור לי"ג, בודקין את החמץ לאור הכר מיד אחר ת"ע. וקודם הדקה יצרך.

ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם אשר
קדשנו במצותיו וצונו על
בעור חמץ:

מיד אחר הדקה יבטל כל חמץ שנרשמו
הבטתי ידוע לו שחל כעלם חמץ, ויאמר:

כל-חמירא וחמיעא
דאבא ברשותי דלא
חמתה ודלא בערתה
לבטיל ולהוי כעפרא
דארעא:

החמץ שחל נהגים לשמרו עד שעת הבעור
ולשרפו בע"ס בתחלת שעה ששית, ועבשו כהגו
לשרפו בסוף חמישית, ומבטלין פעם שנית ואומרים
כל חמירא וכו' והבטול ודאי ש"ל דוקא קודם ששית
כפי שאמר זמן אסורו אינו צדושתו לבטול.

כל-חמירא וחמיעא
דאבא ברשותי דחמתה
ודלא חמתה דבערתה
ודלא בערתה לבטיל
ולהוי כעפרא דארעא:

* If the Fourteenth happens on Friday, the search is made on the eve'g of the Thirteenth. and the leaven burnt on Friday before noon.

DECORATION OF THE TABLE.

During the two first nights of Passover the table is decorated in the following manner:—

The table-cloth being laid as usual, three plates are placed thereon: in one put three cakes, (generally called *Mizros*); in another the shank-bone of the shoulder of lamb, and an egg, both roasted on coals; in a third some lettuce and celery, or chervil and parsley; and a cup vinegar or salt-water; likewise a compound formed of apples, almonds, &c., worked up to the consistence of mortar.

The table being thus formed, every one at table has a glass or cup of wine placed before him; for on these nights every person at table is obliged to drink four glasses of wine, called ארבע כוסות. The four cups which are in commemoration of the four different expressions made use of at our redemption from Egypt, viz: והצאתי. והצילתי. וגאלתי. ולקחתי.

All things being put in order, when they return from the synagogue, the master of the family begins the *Kiddush*.

NOTE.—On these nights it is customary to allow even the lowest Hebrew servant to sit at table during the ceremonial part, for, *as we were all equally alike in bondage, it is proper that we all return thanks to God for the redemption.*

סמן למעשים סדורים, אל ליל שמורים.

INDEX OF SERVICE FOR THE TWO FIRST NIGHTS OF PASSOVER

מָרֹר

Eat the bitter herb.

כַּרְדֵּי.

Eat the horse-radish.

שֶׁלַחן עֵרֶךְ.

Bring the meat to the table, eat,
and be joyful

צֶפֶן

Take the piece of the middle cake
first broken off, and eat a small
matter thereof.

בִּרְךְ.

Say the grace after meat.

הַלֵּל

Finish the *Hallel*.

נִרְצָה:

The service thus performed, will be
acceptable to God.

קִדְשׁ

Say the sanctification.

וְרַחֵץ.

Wash the hands.

כַּרְפֵּס

Take the parsley.

יִסַּץ.

Break the middle cake.

מִגִּיד

Say the service.

רַחֵץ.

All at table wash hands.

מוֹצִיא

Say the grace called מוציא

מִצָּה.

Break the uppermost cake etc

קידוש לליל פסח.

SANCTIFICATION FOR THE PASSOVER.

On Sabbath eve begin here.

(On the sixth day), and the heavens and the earth were finished, and all the host of them. And on the seventh day God ended his work which he had made: and he rested on the seventh day from all his work which he had made. And God blessed the seventh day, and sanctified it: because he thereon rested from all his work, which God created and made.

On any other night of the week begin here.

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the Universe, Creator of the fruit of the vine.

Blessed art thou, O Eternal, our God! Sovereign of the Universe, who hath chosen us from among all people, and didst exalt us above all nations, and didst sanctify us with thy commandments: and with love hast thou given us, O Eternal, our God! (on the Sabbath say, Sabbaths for rest, and) solemn days for joy; festivals, and seasons for gladness: (the Sabbath-day and) this day of the Feast of Unleavened Bread, the season of our freedom: a holy convocation, a memorial of the departure from Egypt: for thou hast chosen and sanctified us above all people: and (the Sabbath and) holy festivals hast thou caused us to inherit with (love and favor,) joy and gladness. Blessed art thou, O Eternal! who sanctifieth (the Sabbath and) Israel, and the seasons.

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the Universe, who hath preserved us alive; sustained us, and brought us to enjoy this season.

On Conclusion of the Sabbath say:—

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the Universe, Creator of the radiance of the fire.

קדש • וגם מתחילין כאן:

יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:

בחול או במולאי שבת מתחילין כאן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן: ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו יי אלהינו באהבה שבת למנוחה ומנוחה לשמחה חגים וזמנים לששון את יום השבת הזה ואת יום חג המצות הזה. ומן חרותנו באהבה מקרא קדש וזכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ושבת ומנוחה קדשך באהבה וברצון בשמחה ובששון הניתנתנו ברוך אתה יי מקדש השבת וישראל והזמנים:

במולאי שבת קודם שיחמר שהיטו יחמר זה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, who hath made a distinction between holy and not holy, between light and darkness; between Israel and other nations; between the seventh day and the six working days. Thou didst also discriminate between the sanctity of the Sabbath-day, and the sanctity of other holy days, and consecratest the Sabbath-day in preference to the six working days; thou also separateth thy people Israel, and didst sanctify them with thy holiness. Blessed art thou, O Eternal! who maketh a distinction between holy and not holy.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, who hath preserved us alive; sustained us, and brought us to *enjoy* this season.

WASHING THE HANDS.

Drink the wine of the sanctification, then wash your hands, but do not say the blessing.

TAKING THE PARSLEY, &c.

The master of the house then takes some parsley or chervil and dips it into vinegar, or salt-water; and having distributed some to every one at table, they all say the following grace before they eat it.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, Creator of the fruit of the earth.

BREAKING THE MIDDLE CAKE.

The master of the house then breaks the middle cake in the dish, and leaving one half of it there, he lays the other half by till after supper, for *Ophikomom*.

THE SERVICE FOR THE PASSOVER.

Then take the bone of the lamb and the egg off the dish, and all at table lay hold of the dish and say:—

Lo! this is as the bread of affliction, which our ancestors ate in the land of Egypt; let all those who are hungry,

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם המבדיל בין קדש לחול
בין אור לחשך בין ישראל לעמים.
בין יום השביעי ליששת ימי
המעשה. בין קדשת שבת
לקדשת יום טוב הברלה. ואת
יום השביעי מששת ימי המעשה
קדשת. הברלה וקדשת את
עמך ישראל בקדשתך. ברוך
אתה יי המבדיל בין קדש לקדש:
ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:

ורחץ ושותין זהבנות שמאל ואח"כ כותל ידיו
בלא ברכה:

ברפס ויקח איפוד שהוא פיטרוז או קירוביל
שהוא ברפס. מעט ולא קלח. ויטבול
יחמוץ או צמי מלח. ומברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם בורא פרי האדמה:

יחץ יקח המלה חמצי ויזלענה לשנים. בלי
עללים. החלק הגדול צין בר לבסת
תחת מראשותיו יטמין. למען תהי' שמורה
לאפיקומן. וכרוסה הקט' השורה. תשים
על מקומה בקערה:

מגיד מגזיה הקערה. וה"צ תבשילין בתחילה
להיסרס. גזעה שאומר כהא לחמא
בקול ים:

הא לחמא עניא די אכלו
אבהתנא בברעא
דמצרים. כל דכפין ייתי

enter, and eat thereof; and all who are necessitous, come, and celebrate the Passover. (At present we celebrate it here, but the next year we hope to celebrate it in the land of Israel. This year, we are servants here, but the next year we hope to be free-men of the land of Israel.

Then fill the cup with wine, the second time, and take the dish from the table; then the youngest in the company asks:—

Wherefore is this night distinguished from all other nights? On all the other nights we may eat either leavened or unleavened bread, but on this night only unleavened bread; on all the other nights we may eat any specie of herbs, but on this night only bitter herbs; on all the other nights we do not dip even once, but on this night twice; on all the other nights we eat and drink, either sitting or leaning, but on this night we all lean.

Now put the dish on the table again, and the whole company answer:—

Because we were slaves unto Pharaoh in Egypt, and the Eternal, our God, brought us forth from thence, with a mighty hand, and an outstretched arm: and if the

וַיֵּבֶל. כָּל דֹּעֲרִיךְ יִתֵּי
וַיִּפְסַח. הַשְּׁתַּמֶּה הֶבֶא.
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל. הַזֹּשְׁתַּמֶּה
עֲבָדֵי. לְשָׁנָה הַבָּאָה
בְּנֵי חוּרִין:

עוקר ההערה מעל השלחן כשתחיל מה נשתנה.
ומחזין כוס תנייח:

מה נשתנה הלילה הזה
מכל הלילות. שבכל
הלילות אנו אוכלין חמץ
ומצה. הלילה הזה בלוי
מצה: שבכל הלילות אנו
אוכלין שאר ירקות הלילה
הזה מרור: שבכל הלילות
אין אנו מטבילין אפילו
פעם אחת. הלילה הזה
שתי פעמים: שבכל
הלילות אנו אוכלין בין
יושבין ובין מסבין. הלילה
הזה כלנו מסבין:

מחזיר הקערה למקומה, והמלות תהיינה מגולה.

עֲבָדִים הָייְנוּ לְפָרֹעַ
בְּמִצְרַיִם. וַיּוֹצִיאֵנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ מִיָּם בְּיַד חֲזָקָה
וּבְיָרֵעַ נְטוּיָה. וְאֵלֵינוּ לֵאמֹר

most Holy, blessed be He! had not brought forth our ancestors from Egypt, we, and our children, and our children's children, had still continued in bondage to the Pharaoh's in Egypt; therefore, although we were all wise, all of us, men of understanding and experience, all of us having knowledge in the law, it, nevertheless, is incumbent upon us to discourse of the departure from Egypt; and all those who largely discourse of the departure from Egypt, are accounted praiseworthy.

And thus is related of Rabbi Eleazar, Rabbi Joshua, Rabbi Elazer, the son of Azaria, Rabbi Akeeba, and Rabbi Tarpon, that they once met (on the night of Passover) in ברק and continued discoursing of the departure from Egypt, all that night, till their disciples came, and said: "instructors, it is time to read the morning שמע"

Rabbi Elazer, the son of Azariah, said, "verily, I am as a man of seventy years of age, and have hitherto not been able to proof, that the narration of the departure

הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו (לפרעה) במצרים. ואפילו כלנו חכמים. כלנו נבונים. כלנו זקנים. כלנו יודעים את התורה. מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק. והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה. עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן עזריה. הרי אני כבן שבעים שנה. ולא זכיתי

from Egypt, ought to be related at night,* till expounded by the son of Zoma; after this manner it is said, that thou mayest remember the day of thy going forth from the land of Egypt, ALL the days of thy life." From whence he observed, that the expression of, the days of thy life, signifies the days only; but ALL the days of thy life, denotes the nights also. But the sages say, the days of thy life, denotes this life only; but ALL the days of thy life denotes even at the time of the Messiah.

שְׁתֹּאמַר יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּלֵילֵי-לַיְלָה. עַד שֶׁדִּרְשָׁה בֶן
זוֹמָא. שְׁנֵאמַר לְמַעַן
תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ: יְמֵי חַיֶּיךָ, הַיּוֹמִים:
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, תְּלִילוֹת.
וְחֻבָּמִים אוֹמְרִים יְמֵי
חַיֶּיךָ, הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּל
יְמֵי חַיֶּיךָ, לְהָבִיא לִימּוֹת
הַמָּשִׁיחַ:

(אמר רבי אלעזר בן עזריה. הרי אני כבן שבעים שנה.)

* Rabbi Elazar refers here to the 4. Book of Moses, 15, 38—41.

Blessed be the Omnipresent; blessed is he who hath given the law to his people Israel; blessed be he whose law speaketh distinctly of four children of different dispositions, viz., the *wise*, the *wicked*, the *simple*, and *he who hath not capacity to inquire*.

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא.
בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא. בְּנֶגֶד
אַרְבָּעָה בָּנִים דְּבִרְרָה
תּוֹרָה. אֶחָד חָכָם. וְאֶחָד
רָשָׁע. וְאֶחָד תָּם. וְאֶחָד
שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל:

The *wise* son thus expresses himself: what mean those testimonies, statutes, and judgments, which the Lord our God has commanded us? Then shalt thou instruct him in all the laws of the Pass-over; also, that we must not have a dessert brought to table after the paschal lamb.

The *wicked* son expresses himself thus: what mean you

חָכָם מָה הוּא אוֹמֵר מָה
הַזֵּעָרוֹת וְהַחֲקִים
וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יי
אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם: וְאִם אַתָּה
אָמַר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח
אֵין מִבְטָרִין אַחֵר הַפֶּסַח
אִפְיוֹמִין:
רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר מָה

by this service? By the expression *you*, it is clear, he does not include himself; and as he hath withdrawn himself from the collective body of the nation, it is proper, that thou retort on him, and therefore answer him thus: this is done because of that, which the Eternal did *for me*, when I went from Egypt: i. e. for *me*, but not for him; for had he been there, he would not have been thought worthy to be redeemed.

The *simple* son artlessly observes, what is this? Then shalt thou answer him; for with a strong hand the Eternal brought us out of Egypt, from the house of bondage.

But as for *him, who hath not capacity to enquire*, thou must begin to discourse: as it is said, and thou shalt show thy son on that day, saying, this is done because of that which the Eternal did for me, when I went forth from Egypt.

Possibly you may think that he (the father) is bound to explain this from the first day of the month Nissan; therefore it is said *on that day*; yet, as it says, *on that day*, it might be inferred that it must be whilst it is day, but as it is said, this is done because of that, &c., from

הָעֶבֶרָה הַזֹּאת לָכֶם: לָכֶם
וְלֹא לּוֹ. וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת
עַצְמוֹ מִן הַכָּל לְכַפֵּר בְּעֶקֶר.
וְאִם אַתָּה הִקְהֵה אֶת שְׁנֵי
וְאָמַר לוֹ בְּעֶבֶר זֶה עֲשֵׂה
" לִי בַּעֲצַתִּי מִמִּצְרַיִם. לִי
וְלֹא לּוֹ. אֱלֹהֵי הָיָה שֵׁם. לֹא
הָיָה נִגְאָל:

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר מָה
זֹאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֻקֵּי
הוֹצִיאָנוּ " מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים:

וְשֵׁאִינוּ יוֹדְעֵי לְשֹׁאֵל
אַתָּה פֶּתַח לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר
וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר בְּעֶבֶר זֶה עֲשֵׂה " לִי
בַּעֲצַתִּי מִמִּצְרַיִם:

יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ.
תִּלְמוּד לֹאֹמֵר בַּיּוֹם
הַהוּא. אִי בַּיּוֹם הַהוּא
יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם.
תִּלְמוּד לֹאֹמֵר בְּעֶבֶר זֶה.

which it is to be inferred at no other time but when the unleavened cake, and bitter herbs, are placed before thee.

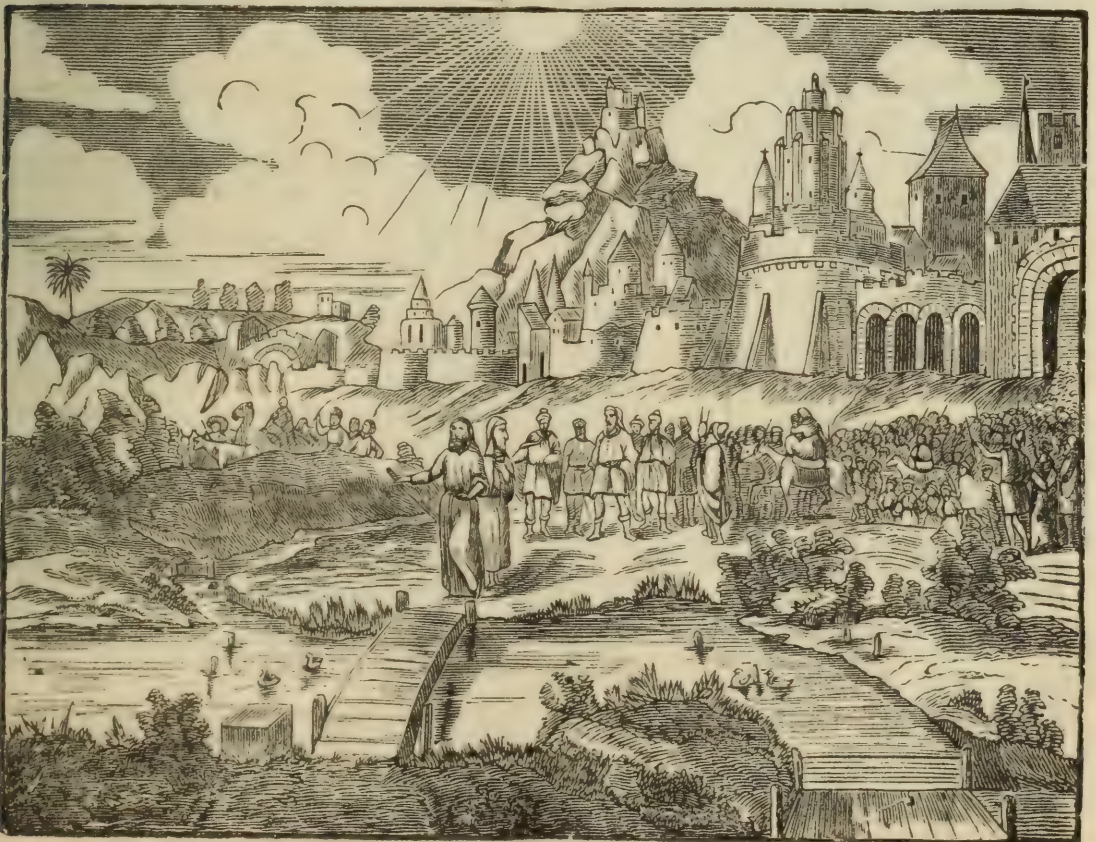
Our ancestors were anciently idolaters, but at present the Lord hath brought us near to his service: as it is said, and Joshua said unto all the people, thus said the Eternal the God of Israel, your ancestors dwelt on the other side of the river (Euphrates) in old time, even Terah, the father of Abraham, and the father of Nachor; and served other gods.

And I took your father Ab-

בְּעָבוֹר זֶה לֹא אָמַרְתִּי.
אֶלָּא בַשָּׁעָה שִׁישׁ מִצֹּר
וַיִּמְרוֹר מִנְּחִים לְפָנֶיךָ:

מִתַּחֲלָה עֹבְדֵי עֲבוֹדָה
וְרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעַכְשֵׁי
קִרְבָּנוּ הַמָּקוֹם לְעֲבוֹדָתוֹ.
שָׁנָאֵמַר וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל
כָּל הָעָם. כֹּה אָמַר יי אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַנָּהָר יֵשְׁבוּ
אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. תֵּרַח
אָבִי אֲבִרָהָם וְאָבִי נָחוֹר.
וַיַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים:
וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אַבְרָ

ויענר חנהם בענר הגדה.

raham from the other side of the flood, and let him throughout all the land of Canaan, and multiplied his seed, and gave him Isaac; and I gave unto Isaac: Jacob and Esau; and I gave unto Esau mount Seir for his possession: but Jacob and his children went down into Egypt.

Blessed be he, who strictly preserveth his promise unto Israel; blessed be the Most Holy, who premediated the end of the captivity, that he might perform what he had promised to our father Abraham, between the parts* as is said; and he said unto Abraham, know for certain, that thy seed shall be strangers in a land that is not their's, and shall serve them, and they shall afflict them four hundred years. And also that nation whom they shall serve, will I judge; and they shall afterwards go forth with great substance.

Lift up the cup of wine and say:

And it is this same promise which hath been the support of our ancestors, and of us

אברהם מעבר הנהר.
ואולד אותו בכל ארץ כנען
וארבה את זרעו ואתן לו
את יצחק: ואתן ליצחק את
יעקב ואת עשו. ואתן לעשו
את הר שעיר לרשת אותו.
ויעקב ובניו ירדו מצרים:
ברוך שומר הבטחתו
לישראל. ברוך הוא.
שהקדוש ברוך הוא חשב
את הקץ. לעשות כמה
שאמר לאברהם אבינו
בברית בין הבתרים.
שנאמר ויאמר לאברהם
ידע תדע כי גר יהיה זרעך
בארץ לא להם ועבדם
וענו אתם ארבע מאות
שנה: וגם את הגוי אשר
יעבדו דן אנכי ואחרי כן
יצאו ברבש גדול:

נוטל הכוס בידו ומכסה המזלזת ואמר:

והיא שעמדה לאבותינו
ולנו. שלא אחד בלבד

* *Between the parts.*—The covenant made with Abraham, when he was commanded to divide the heifer, goat and ram: through which a smoking furnace and flaming lamp passed: by which the covenant was made between God and Abraham; and is therefore called "the covenant made between the parts."

also. for not one only hath risen up against us, but in every generation there are some who rise up against us, to annihilate us; but the Most Holy, blessed be he, hath delivered us out of their hand.

Set the cup on the table again

Search, and inquire, what Laban, the Syrian, intended to do to our father Jacob; for Pharaoh decreed the destruction of the males only; but Laban intended to root out the whole; as is said: a Syrian had nearly caused my father to perish, and he went down into Egypt and sojourned there with few persons, and there became a great, mighty and populous nation.

And he went down into Egypt, compelled thereto by the word of God, and sojourned there: by which we are taught that he did not go down to settle there, but only to sojourn; as is said: and they (Joseph's Brethren) said unto Pharaoh: to sojourn in the land are we come: for thy servants have no pasture for their flocks; for the famine is sore in the land of Canaan: now, therefore, we pray thee, let thy servants dwell in the land of Goshen.

עֲמַד עָלֵינוּ לְבִלּוֹתֵינוּ. אֱלֹא
שֶׁבְכָל יוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים
עָלֵינוּ לְבִלּוֹתֵינוּ. וְהַקְדּוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא מַצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

מִכֵּית הַכּוֹס וּמַגִּלַּת הַמַּלּוֹת בְּמִקְדָּם:

צֵא וּלְמַד. מַה בִּקֵּשׁ לָבָן
הָאַרְמִי לַעֲשׂוֹרָה לִיעֲקֹב
אָבֵינוּ. שִׁפְרָעָה לֹא גָזַר
אֱלֹא עַל הַזִּכְרִים וּלְבָן בִּקֵּשׁ
לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר
אֲרַמִּי אֲבִי יִירָד
מִצְרִימָה וַיָּגֵר שָׁם בְּמִתֵּי
מִעֵט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל
עֲצוּם וָרֹב:

וַיֵּרֶד מִצְרִימָה. אָנוּם
עַל פִּי הַדְּבוּר: וַיָּגֵר שָׁם.
מִלְּמַד שֶׁלֹּא יֵרֶד יַעֲקֹב
אָבֵינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם
אֱלֹא לְגוֹר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר
וַיֹּאמְרוּ אֵל פַּרְעֹה לְגוֹר
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן כִּי אֵין מִרְעָה
לְצֹאֵן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי כָבֵד
הָרָעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה
יָשְׁבוּ נָא עַבְדֶּיךָ בְּאֶרֶץ
גֹּשֶׁן:

With a few persons; as it is said: with three-score and ten souls thy ancestors went down into Egypt; and now the Eternal, thy God, hath made thee as the stars of heaven for multitude.

And he there became a nation; by which we are informed, that the children of Israel were distinguished, even in Egypt, as a peculiar nation.

Great and mighty; as it is said: and the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceeding mighty, and the land was filled with them.

And populous; as it is said: I have caused thee to multiply as the vegetation of the field, and thou becamest considerable and great, and adorned with many beauties; thy breasts are fashioned, and thy hair grown, yet thou art naked and bare.

And the Egyptians ill-treated us, afflicted us, and laid heavy bondage upon us. And the Egyptians ill-treated us, as it is said: come on, let us deal wisely with them, lest they multiply, and it come to pass, if it chance to be a year, they might also go over to our enemies, fight against us, and so get them out of the land.

בְּמֵתֵי מֵעֶט. בְּמֹרֶה
שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ
יָרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרֵימָה
וְעַתָּה שְׁמֶךָ יי אֱלֹהֶיךָ
בְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב:

וַיְהִי שֵׁם לְגוֹי גָּדוֹל.
מִלְמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצֻנָּנִים
שֵׁם: עֲצוּם. בְּמֹה שֶׁנֶּאֱמַר
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ
וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֹאד מְאֹד
וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם:

וְרֹב. בְּמֹרֶה שֶׁנֶּאֱמַר
רִבְכָּה בְּצִמְח הַשָּׂדֶה
נִתְתִּיךָ וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי
וַתְּבוֹאֵי בַּעֲדֵי עַד"ם
שָׂדִים נִכְנּוּ וּשְׁעָרֶיךָ צִמְח
וְאַתָּה עָרֶם וְעָרְיָה:

וַיִּרְעוּ אֶתְנוֹהֶם מִצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ
וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה:

וַיִּרְעוּ אֶתְנוֹהֶם מִצְרִים.
בְּמֹרֶה שֶׁנֶּאֱמַר הִבְרָה
נִתְחַכְמָה לּוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה
כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֶף
גַּם הוּא עַל שׁוֹנְאֵינוּ וְנִלְחַם
בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ:

And they afflicted us; as it is said: and they set over them task-masters, to afflict them with their burdens, and they built for Pharaoh store-cities, even Pithom and Ramses. And they laid heavy bondage upon us, as it is said: and the Egyptians made the children of Israel serve with rigour.

And we cried unto the Eternal, the God of our ancestors; the Eternal heard our voice, and observed our affliction, our labor, and our oppression.

וַיַּעֲנוּנוּ בְּמַה שֶׁנֶּאֱמַר
וַיִּשְׁמְנוּ עָלֵינוּ שָׂרֵי מִסִּים
לְמַעַן עֲנֹתוּ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְנוּ
עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת
פִּתּוֹם וְאֶת רַעַמְסֵס:

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבָדָה
קָשָׁה בְּמַה שֶׁנֶּאֱמַר
וַיַּעֲבֲדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּפֶרֶךְ:

וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת
קוֹלֵנוּ וַיִּרְא אֶת עֲבֹדָתָנוּ וְאֶת
עֲמָלָנוּ וְאֶת לַחֲצֹנוּ:

וַיִּבֶן אֶת רַעַמְסֵס. וַיִּסֶּן כֹּה וְכֵן וַיִּךְ אֶת הַמִּלִּרִי.

And we cried unto the Eternal, the God of our ancestors; as it is said: and it came to pass in course of time, that the king of Egypt died, and the children of Israel sighed by reason of their bondage; and they cried, and their cry ascended unto God, by reason of their bondage.

And the Eternal heard our voice; as it is said: and God heard their groaning, and remembered his covenant with Abraham, Isaac, and with Jacob.

And he saw our affliction; this denotes their being denied the company of their wives, to prevent propagation; as is said: and God looked upon the children of Israel, and God had knowledge of their affliction.

And our grievousness; this denotes the destruction of the male children; as it is said: every son that is born, ye shall cast into the river, but every daughter ye shall save alive.

And our oppression; this denotes fatigue; as it is said: and I have also seen the oppression with which the Egyptians harras them.

וַנִּצְעַק אֶל יְיָ אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר
וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם
וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיָּאֲנְחוּ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה
וַיִּזְעֻקוּ וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל
הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה:

וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוֹ
כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים
אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים
אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אֲבֹרָהֶם
אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב:

וַיֵּרָא אֶת עֲנֵינוּ וְ
פְרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים:

וְאֶת עֲמָלָנוּ אֱלֹ
הַבָּנִים כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל
הַבֵּן הַיּוֹלֵד תִּיאָרוּ
תִּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל הַבַּת תַּחְיֶוּן:

וְאֶת לַחֲצֵנוּ זֶה הִדְחָק
כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רָאִיתִי
אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם
לַחֲצִים אֹתָם:

And the Eternal brought us forth from Egypt, with a strong hand and with an outstretched arm; with terror, and with signs and wonders.

And the Eternal brought us forth from Egypt; not by means of an angel, nor by means of a seraph, nor by means of a messenger: but the Most Holy, blessed be he, himself, in his glory; as it is said: and I will pass through the land of Egypt this night; and I will smite all the first-born in the land of Egypt, both of man and beast; and on all the gods of Egypt will I execute judgment; I am the Eternal.

וַיּוֹצֵאנוּ יי מִמִּצְרַיִם בְּיָד
חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמִרְא
גָּדֹל וּבְאִתּוֹת וּבְמִפְתִּים:
וַיּוֹצֵאנוּ יי מִמִּצְרַיִם.
לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ. וְלֹא עַל
יְדֵי שֶׁרָף. וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ.
אַלֶּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא
בְּכַבּוֹדוֹ וּבְעֶצְמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר
וְעָבַרְתִּי בָאָרֶץ מִצְרַיִם
כְּלִילָה הַזֶּה וְהַפֶּתִי כָּל־בְּכוֹר
בָּאָרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד
בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם
אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יי:

And I will pass through the land of Egypt, *I myself*, and not an angel; and I will smite all the first-born: *I myself*, and no seraph; and on all the gods of Egypt will I execute judgment; *I myself*, and not a messenger; I am the Eternal! *I am He* and no other.

With a strong hand; this denotes the murrain; as is said: behold, the *hand* of the Eternal will be upon thy cattle which are in the field, upon thy horses, upon the asses, upon the camels, upon the oxen, and upon the sheep; a very grievous murrain.

And with an outstretched arm; this denotes the sword; as is said elsewhere on such an occasion: and a drawn sword, in his hand, stretched out over Jerusalem.

And with great terror; this denotes the appearance of the Divine Presence; as is said: or hath God assayed to go and take unto him a nation from the midst of another nation, by proofs, signs, and wonders; by war, and a mighty hand; by an outstretched arm, and great terror according to all that the Eternal, your God, did for you in Egypt, before your eyes.

וְעָבַרְתִּי בָאָרֶץ מִצְרַיִם. אֲנִי
וְלֹא מַלְאָךְ. וְהִכִּיתִי כָּל בְּכוֹר.
אֲנִי וְלֹא שֶׁרָף. וּבְכָל אֱלֹהֵי
מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי
וְלֹא הַשְּׁלִיחַ. אֲנִי יְיָ. אֲנִי
הוּא וְלֹא אֲחֵר:

בְּיָד חֲזָקָה. זֶה הַדְּבָר.
כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יָד יְיָ
הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
בְּסוֹסִים בְּחֻמְרִים בְּגִמְלִים
בְּבָקָר וּבְצֹאן דָּבָר כְּבֹד
מְאֹד:

וּבְזֶרַע נְטוּיָה. זֶה הַחֶרֶב.
כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וְחָרְבוּ
שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָהּ עַל
יְרוּשָׁלַם:

וּבְמָדָא גָדֹל. זֶה גְּלוּי
שְׂכִינָה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ
הִנֵּסָה אֱלֹהִים לָבוֹא לְקַחַת
לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמִסֹּת
בְּזִתּוֹת וּבְמוֹפְתִים
וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה
וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמוֹדָאִים
גְּדִלִים כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה
לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם
לְעֵינֶיךָ:

והרביתי את חתותי ואת מופתי בארץ מצרים.

And with prodigies; this denotes the miracles performed with the rod; as is said: and thou shalt take this rod in thy hand, wherewith thou shalt do the prodigies.

And with wonders; this denotes the plague of blood; as is said: and I will show wonders in the heavens, and on the earth, blood and fire, and ascending pillars of smoke.

It may also be explained thus: with a strong hand, denotes two plagues. With an outstretched arm: two plagues. With great terror: two plagues. With prodigies: two plagues, and with wonders: two plagues.

ובאותות. זה המטה.
כמה שנאמר ואת המטה
הזה תקח בידך אשר
תעשה בו את האתות:
ובמפתים זה הדם.
כמה שנאמר ונתתי
מופתים בשמים ובארץ.
דם. ואש. ותימרות עשן:
דבר אחר. ביד חזקה
שתים. ובזרע נטויה
שתים. ובמרא גדל שתים.
ובאותות שתים. ובמפתים
שתים:

There are the ten plagues,
which the Most Holy, blessed
be he, brought on the Egypt-
ians in Egypt, viz.,

BLOOD,   FROGS,
VERMIN,   MURRAIN,
A MIXTURE NOXIOUS
                     BEASTS,

BOILS,   HAIL,
LOCUSTS,   DARKNESS,

and

SLAYING THE FIRST-BORN.

Rabbi Judah formed the
initials to serve for an index,
thus: רצ"ך עד"ש באח"ב.

אלו עשר מכות שהביא
הקדוש ברוך הוא על
המצרים במצרים ואלו הן

דם • צפרדע •

בגנים • ערוב •

דבר • שחין •

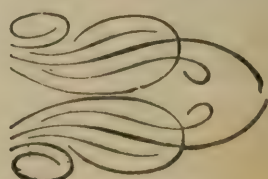
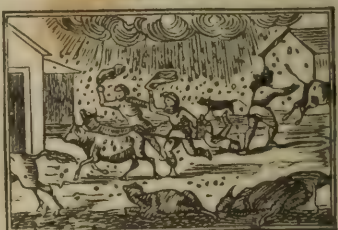
בקר • ארבה •

חשך • מכת בכורות •

רבי יהודה היה נוהג בהם

סמנים •

רצ"ך עד"ש באח"ב •

Rabbi Jose, the Galilian, said: from whence art thou authorized to assert that the Egyptians were afflicted with *ten* plagues in Egypt, and upon the sea they were smitten with *fifty* plagues? To which he answers: in Egypt, it says: and the magicians said unto Pharaoh, this is the *finger* of God; but at the sea it says, and Israel saw the mighty *hand*, where-with the Lord smote the Egyptians, and the people feared the Lord, and believed in the Lord and his servant Moses.

Now (Rabbi Jose argues thus), if by the *finger* only they were smitten with *ten* plagues, hence, it is deducible that in Egypt they were smitten with *ten* plagues, and at the sea they were smitten with *fifty* plagues.

Rabbi Eliezer said: from whence can it be proved that every plague, which the Most Holy, blessed be he, brought upon the Egyptians, in Egypt, consisted of four different plagues?—Answer.—From what is said: he sent forth against them, the fierceness of his anger, wrath, indignation, and trouble; also, by sending evil angels among them. Now, WRATH is *one*, INDIGNATION *two*, TROUBLE

רבי יוסי הגלילי אומר.
מנין אתה אומר שלקו
המצריים במצרים עשר
מכות. ועל הים לקו
חמשים מכות. במצרים
מה הוציא אומר ויאמרו
הנזרטים לא פרעה אצבע
אלהים הוא: ועל הים מה
הוא אומר וירא ישראל את
היד הגדלה אשר עשה
במצרים ויראו העם את
ויאמינו ביי ובמשה עבדו:
כמה לקו באצבע. עשר
מכות. אמור מעתה
במצרים לקו עשר מכות.
ועל הים לקו חמשים מכות:

רבי אליעזר אומר. מנין
שכל מכה ומכה שהביא
הקדוש ברוך הוא על
המצריים במצרים היתה
של ארבע מכות. שנאמר
ישלח בם חרון אפו עברה
וועם וצרה משלחת
מלאכי רעים: עברה
אחת. וועם שתיים. וצרה

three, and SENDING EVIL ANGELS *four*. Hence, it is deducible, that in Egypt they were smitten with *forty* plagues, and at the sea they were smitten with *two hundred* plagues.

Rabbi Akeeba said: from whence can it be proved that every plague, which the Most Holy, blessed be he, brought upon the Egyptians, in Egypt, consisted of *five* plagues?—Answer.—From what is said: he sent forth against them the fierceness of his anger, wrath, indignation, and trouble; also, by sending evil angels among them. Now, the FIERCENESS OF HIS ANGER is *one*, WRATH *two*, INDIGNATION *three*, TROUBLE *four*, and SENDING EVIL ANGELS *five*. Hence, it is deducible, that in Egypt they were smitten with *fifty* plagues, and at the sea they were smitten with *two hundred and fifty* plagues.

What abundant favors hath the Omnipresent conferred on us!

For if he had but brought us forth from Egypt, and had not inflicted justice upon the Egyptians, it would have been sufficient.

If he had inflicted justice upon them, and had not executed judgment upon their gods, it would have been sufficient.

שָׁלַשׁ מִשְׁלַחַת מִלְאֲכֵי
רָעִים אַרְבַּע. אֲמֹר מֵעַתָּה
בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבָּעִים
מִכּוֹת. וְעַל הַיָּם לָקוּ
מֵאֲתָיִם מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר. מִנֵּין
שָׁכַל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל
הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם הִיָּתָה
שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר
יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה
וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת
מִלְאֲכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ
אֶחָת. עֲבָרָה שְׁתֵּי. וְזַעַם
שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע.
מִשְׁלַחַת מִלְאֲכֵי רָעִים
חֲמֵשׁ. אֲמֹר מֵעַתָּה
בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִּׁים
מִכּוֹת. וְעַל הַיָּם לָקוּ
חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתָיִם מִכּוֹת:
כְּמֹרָה מֵעֲלוֹת טוֹבוֹרָה
לְמָקוֹם עֲלִינוּ:

אֱלֹהֵינוּ צִיָּאֵנוּ מִמִּצְרַיִם. וְלֹא
עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים דִּינוּ:
אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים.
וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם דִּינוּ:

If he had executed judgment upon their gods, and had not slain their first-born, it would have been sufficient.

If he had slain their first-born, and had not bestowed their wealth on us, it would have been sufficient.

If he had given us their wealth, and had not divided the sea for us, it would have been sufficient.

If he had divided the sea for us, and had not caused us to pass through on dry land, it would have been sufficient.

If he had caused us to pass through on dry land, and had not plunged our oppressors in the midst thereof, it would have been sufficient.

If he had plunged our oppressors in the midst thereof, and had not supplied us with necessities in the wilderness forty years, it would have been sufficient.

If he had supplied us with necessities in the wilderness forty years, and had not fed us with manna, it would have been sufficient.

If he had fed us with manna, and had not given us the Sabbath, it would have been sufficient.

If he had given us the Sabbath, and had not brought us near to mount Sinai, it would have been sufficient.

If he had brought us near to mount Sinai, and had not

אלו עשה באלהיהם.
ולא הרג בכוריהם דינו.

אלו הרג בכוריהם. ולא
נתן לנו את ממונם דינו:

אלו נתן לנו את ממונם
ולא קרע לנו את הים דינו:

אלו קרע לנו את הים.
ולא העבירנו בתוכו

בחרבה דינו.
אלו העבירנו בתוכו

בחרבה. ולא שקע צרינו
בתוכו דינו:

אלו שקע צרינו בתוכו.
ולא ספק צרכנו במדבר

ארבעים שנה דינו.
אלו ספק צרכנו במדבר

ארבעים שנה. ולא
האכילנו את המן דינו:

אלו האכילנו את המן.
ולא נתן לנו את השבת דינו:

אלו נתן לנו את השבת.
ולא קרבנו לפני הר סיני

דינו.
אלו קרבנו לפני הר סיני.
ולא נתן לנו את התורה דינו:

given us his law, it would have been sufficient.

If he had given us his law, and had not brought us to the land of Israel, it would have been sufficient.

If he had brought us to the land of Israel, and had not built the temple, it would have been sufficient.

How much then are we indebted for the manifold favors the Omnipresent conferred on us? He brought us forth from Egypt; executed judgment on the Egyptians and on their gods; slew their first-born; gave us their wealth; divided the sea for us; caused us to pass through on dry land; plunged our oppressors in the midst thereof; supplied us with necessities in the wilderness forty years; gave us manna to eat; gave us the Sabbath; brought us near to mount Sinai; gave us the law; brought us into the land of Israel; and built the chosen holy temple for us, to make atonement for all our sins.

Rabban Gamliel saith, that whosoever doth not make mention of the three things

אלו נתן לנו את התורה.
ולא הכניסנו לארץ ישראל
דינו:

אלו והכניסנו לארץ
ישראל. ולא בנה לנו את
בית הבחירה דינו:

על אחת כמה וכמה
טובה כפולה ומכפלת
למקום עלינו. שהוציאנו
ממצרים. ועשה בהם
שפטים. ועשה באהיהם.
והרג בכוריהם. ונתן לנו
את ממונם. וקרע לנו את
הים. והעבירנו בתוכו
בחרבה. ושקע צרינו
ברזונו. וספק צרכנו
במדבר ארבעים שנה.
והאכילנו את המן. ונתן
לנו את השבת. וקרבנו
לפני הר סיני. ונתן לנו את
התורה. והכניסנו לארץ
ישראל. ובנה לנו את בית
הבחירה לבפר על כל
עונותינו:

רבן גמליאל היה אומר.
כל שלא אמר שלשה

used on the Passover, hath not done his duty; and these are they: *the pashal lamb, the unleavened cake, and bitter herb.*

The *pashal lamb*, which our ancestors ate during the existence of the holy temple, what did it denote? It denoted that the Most Holy, blessed be he, passed over our fathers' houses in Egypt; as is said: and ye shall say, it is the Lord's Passover, because he passed over the houses of the children of Israel in Egypt, when he smote the Egyptians. and delivered our houses. And the people bowed their heads and worshipped.

דְּבָרִים אֵלֶּה בַּפֶּסַח לֹא
יֵצֵא יְדֵי חֻבָּתוֹ. וְאֵלֶּה הֵן
פֶּסַח מִצֵּה וּמִרֹר:

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים
בְּזֶמַן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קִיָּם.
עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בֵּיתִי
אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר
וְאָמַרְתֶּם זִכַּח פֶּסַח הוּא לִי
אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בֵּיתִי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹת
מִצְרַיִם וְאֵת בֵּיתֵנוּ הִצִּיל
נִיקָד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּ:

וככה תאכלו אותו, וחתמים חגרים כעליצם ומקלכם בידכם פסח הוא ליי.

Then take hold of the cake in the dish and show it to the company as a memorial of our freedom, and say:

These unleavened cakes, wherefore do we eat them? Because there was not sufficient time for the dough of our ancestors to leaven, before the Holy Supreme King of kings, blessed is he, appeared unto them, and redeemed them; as is said; and they baked unleavened cakes of the dough, which they brought forth out of Egypt; for it was not leavened, because they were thrust out of Egypt, and could not tarry; neither had they made any provision for themselves.

Then take hold of the lettuce (or green top of the horse-radish) and show it to the company, as a memorial of our servitude, and say:

This bitter herb, wherefore do we eat it? Because the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt; as is said: and they embittered their lives with cruel bondage, in mortar and brick, and in all manner of labor in the field; all their labor was imposed upon them with rigour.

It therefore is incumbent on every Israelite, in every generation, to look upon himself, as if he had actually gone forth from Egypt; as is said: and thou shalt declare unto thy son, on that day, saying, this is done because of that, which the Eternal

מַצֵּהוּ שְׂאֵנוֹ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שְׁלֹא הִסְפִּיק בָּצֶקם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאפֹּן אֶת הַבָּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עִגְת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמֶה וְגַם צָרָה לֹא עִשׂוּ לָהֶם:

מְרֹרֶה שְׂאֵנוֹ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁמֶרְרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בַּמִּצְרִים. שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה בַּחֲמֹר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבָדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל עֲבָדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפֶרֶךְ:

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חֵיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ בְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי

did for me, when I came forth from Egypt. It was not our ancestors only that the Most Holy, blessed be he, redeemed from Egypt, but us also did he redeem with them; as is said: and he brought us from thence, that he might bring us to the land which he swore unto our fathers.

Then take the cup or glass of wine in the hand, and say:

We therefore are in duty bound to thank, praise, adore, glorify, extol, honor, bless, exalt, and reverence him, who wrought all the miracles for our ancestors and us: for he brought us forth from bondage to freedom; from sorrow to joy; from mourning into holydays; from darkness to great light; and from servitude to redemption: and therefore let us chaunt unto him a new song, Hallelujah!

Praise ye the Lord! Praise, O ye servants of the Lord, praise the name of the Lord! Blessed be the name of the Lord, from henceforth and forevermore. From the rising of the sun, until the going down thereof, shall the Lord's name be praised. High above all nations is the Lord, his

בְּעַתִּי מִמִּצְרַיִם: לֹא אֶת
אֲבוֹתֵינוּ בְּלִבְדָּא לְהַקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא. אֱלֹא אֶף אוֹתֵנוּ
גָּאֵל עִמָּהֶם. שְׁנֵאמְרוּ אוֹתֵנוּ
הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא
אֹתֵנוּ לְהַתִּת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ:

מנציה הכוס צ"ו:

לְפִיכָּךְ אֲנַחֲנוּ חַיִּיִּם
לְהוֹדוֹתָ לְהַלֵּל לְשַׁבַּח
לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדְרִי לְבָרֵךְ
לְעֹלָה וּלְקַלֵּם. לְמִי שְׁעִישָׁה
לְאֲבוֹתֵינוּ וּלְנוּ אֶת כָּל
הַנְּסִיִּם הָאֵלֶּה. הוֹצִיאֵנוּ
מֵעֲבָדוֹת לְחֵירוֹת. מִיָּגוֹן
לְשִׂמְחָה. מֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב.
וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹלָה.
וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֻלָּה וְנֹאמַר
לְפָנָיו (שִׁירָה חֲדָשָׁה)
הַלְלוּיָהּ:

מנציה הכוס ומגלה המלות במקדס:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵּי יְיָ הַלְלוּ
אֶת שֵׁם יְיָ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמְּזִרְחַ
שָׁמַיִם שָׁעַר מְבוֹאוֹ מְהַלְלֵי שֵׁם
יְיָ: רַם עַל כָּל גּוֹיִם יְיָ עַל

glory is above all the heavens. Who is like unto the Lord, our God, who dwelleth on high? Who condescendeth to view the things transacted in heaven, and on earth. He raiseth the poor from the dust, and exalteth the needy from the dunghill, that he may set them with princes, even with the princes of his people. He enlivens the house of the childless woman: she becomes a joyful mother of children. Hallelujah.

When Israel went forth from Egypt, and the house of Jacob from a barbarous people, Judah became his sanctuary, and Israel his dominion. The ocean beheld it,

וכי שראל הלכו בנצח במוך הים.

השמים כבודו: מי כִּי
אלהינו המגביהי לשבת:
המשפילי לראות בשמים
ובארץ: מקימי מעפר דל
מזשפת ירים אביון:
להושיבי עם נריבים עם
נריבי עמו: מושיבי עקרת
הבית אם הבנים שמחה
הללויה:

בצאת ישראל ממצרים
בית יעקב מעם לעז: היתה
יהודה לקדשו ישראל
ממשלותיו: הים ראה תוֹנֵם

וכער ה' את מלכים במוך הים.

and fled; Jordan retreated; mountains skipped like rams, and the hills like lambs. What ailed thee, O ocean, that thou didst flee? Thou, O Jordan, that thou didst retreat? Ye mountains, that ye skipped like rams, and ye hills like lambs? It was from the presence of the Lord! quake thou earth from the presence of the God of Jacob, who turned the rock into a pool of water, the flint stone into a fountain of waters.

Blessed art thou, O Eternal, our God! Sovereign of the Universe! who hast redeemed us, and our ancestors, from Egypt; and causest us to attain the enjoyment of this night, to eat thereon unleavened cakes and bitter herbs; O Eternal, our God! and the God of our ancestors, mayest thou thus cause us to attain other solemn festivals and seasons, which approach us: that we may rejoice in the building of thy city, and exult in thy service: and that we may there eat of the sacrifices and pashal lambs, whose blood shall be sprinkled on the sides of thine altar, that they may be acceptable: then will we give thanks unto thee with a new song for our deliverance and redemption. Blessed art thou, O Eternal! who redeemeth Israel.

תִּירְדוּן יָסֹב לְאַחֹר: הַהָרִים
רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבָנִי
צֹאן: מַה לָּךְ תִּים כִּי תָנוּס
תִּירְדוּן תִּסֹּב לְאַחֹר:
הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים
גְּבָעוֹת כְּבָנִי צֹאן: מִלְּפָנֶי
אֲדוֹן חוֹלִי אֶרֶץ מִלְּפָנֶי אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: הִתְפַּכִּי הַצּוּר אֲגָם
מַיִם חֲלָמִישׁ לִמְעִינֵי מַיִם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם. אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל
אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם.
וְהַגִּיעָנוּ לְלֵילָה הַזֶּה לֶאֱכֹל
בּוֹ מִצֵּה וּמְרוֹר: כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ
לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרִים
הַבָּאִים לִקְרָאתָנוּ לְשָׁלוֹם
שְׂמֵחִים כְּבָנֵינוּ עִירְדוּ וְשִׂישִׁים
בְּעִבּוֹדְתְךָ. וְנֹאכַל שָׂם מִן
הַזִּבְחִים וּמִן הַפִּסְחִים אֲשֶׁר
יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחְךָ
לְרִצּוֹן. וְנוֹדֶה לָּךְ שִׁיר תְּהִי
עַל גְּאֻלָּתָנוּ וְעַל פְּדוּת
נַפְשֵׁנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאֵל
יִשְׂרָאֵל:

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, Creator of the fruit of the vine.

WASHING THE HANDS.

Wash your hands, and say:

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to wash the hands.

SAYING GRACE AND BREAKING THE CAKE.

The master of the house then takes two whole cakes and the broken one in his hand together, and breaks the upper cake; but he must not eat thereof, till he breaks a piece off the broken one, and says the following blessings, and gives a piece of each to every one at table, who will say the same blessings, and then eat both pieces together.

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the Universe, who bringeth forth bread from the earth.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to eat unleavened cakes.

THE EATING OF THE BITTER HERBS.

The master of the house then takes some bitter herbs, dips it into the חרוסת and says:

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us to eat bitter herbs.

He then eats it and gives some to every one at table, who say the above blessing before they eat it.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:

וְהוֹתִין בְּהַסְעֵת שְׂמַחָא:

רַחֵץ

אַחֲרֵי כֵךְ נוֹטְלִים יְדֵיהֶם וּמַזְכִּירִים.

בָּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל גְּמִילַת יְדֵים:

מוֹצִיא מִצָּה

אַחֲרֵי זֶה יְבָרֵךְ עִם הַפְּרוֹסָה שְׂמִיכָה
וּמִצְדָּק הַמּוֹלִיד וְעַל אֲכִילַת מַצָּה וְכוּלֵּעַ מִהַעֲלִיכָה
כּוֹזֵית וּמִהַפְּרוֹסָה ג' כ' כּוֹזֵית וְאוֹכֵלִים בִּיחָד.

בָּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:
בָּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה:

מְרֹרֶר

וְאַחֲרֵי כֵךְ יִתֵּן כּוֹזֵית מְרֹרֶר שְׁקוּרִין לִיטוּגָא וְיַטְבֹּל
בְּחֻרוֹסָת וּמַנְעֵר הַחֲרוֹס מֵעַלְיוֹ וְאוֹכְלוּ בְּלִי הַסִּיכָה,
וְטַרְס אוֹכְלוּ יַבְרֵךְ.

בָּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרֹרֶר:

בִּרְךְ

וְאַחֲרָיִךְ יִקַּח כּוֹזֵית מִן הַמַּלְּה הַתַּחֲמוּנָה וְכוּרֵךְ זֶה
כּוֹזֵית מְרֹרֶר וְאוֹכֵלִים בִּיחָד בְּלֹא טְבֹל וְלֹא בְּרַכָּה.

וְזָכַר לְמִקְדָּשׁ בְּהִלָּל:

EATING THE HORSE-RADISH.

The master of the house then breaks the undermost cake; takes a piece of it, with some bitter herbs of a different kind to the first, eats them together, and says the following, in commemoration of what Hillel did:

Thus did Hillel during the time the holy temple stood: he took the unleavened cake and bitter herb, and eat them together, that he might perform what is said: with unleavened cake and bitter herbs shall they eat it.

BRINGING THE MEAT, &c.

After supper, the master of the house takes the half of the middle cake, which he laid by, and gives every one a piece of it. Then fill the cups with wine, and say the grace which is said after meat.

FORM OF THE GRACE AFTER MEAT.

It is the custom that he who says grace, says: "*gentlemen; we will say grace,*" and they answer:

Blessed be the name of the Eternal from henceforth and for evermore.

If the company be ten or more, then he who says grace, says:

We will bless our God, of whose bounty we have been satisfied.

The others answer:

Blessed be our God, of whose bounty we have been satisfied, and through whose goodness we live.

Which he repeats:

Blessed be our God, of whose bounty we have been satisfied, and through whose goodness we live.

Blessed be he; blessed be his name!

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Uni-

בן עֵשָׂה הִלֵּל בְּזִמְנֵי שְׁבִית
הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. הָיָה כּוֹרֵךְ
(פֶּסַח) מִצָּה וּמָרֹר וְאוֹכֵל
בִּיחָד. לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר
עַל מִצּוֹת וּמָרֹרִים יֹאכְלֶהוּ:

שְׁלַחַן עֵרֶךְ

ואחר כך אוכלים ושותים לשבוע כפסס. מד ה' הטובה עליהם.

צֶפֶן

ולאחר הסעודה יקח הכרוסה שהטמין ויאכל ממנו בזית לאסיקומן ויתן לכל אחד ואחד.

בָּרַךְ

ומנרך ברכת המזון.

שלשה שאכלו כאחת חייבין מזמון כילד מחמים?

המזמן אומר הב לן ונברך, והם עונים יהי

נֶשֶׁם יְיָ מְבָרֵךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

והמזמן אומר ברשות = נְבָרֵךְ (בעשרה

מוסיף אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹ:

והמסובים עונים בָּרוּךְ (בעשרה מוסיפים

אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹ וּבִטּוֹבוֹ

חַיֵּינוּ: (וכל העומדים שם אף שאינם מן

המסובים גם הם יענו ויאמרו ברוך ומבורך

שמו תמיד לעולם ועד:)

ואחר המזמן ואומר בָּרוּךְ (אֱלֹהֵינוּ)

שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלֹ וּבִטּוֹבוֹ חַיֵּינוּ:

בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ

verse, who feedeth the whole world with his goodness, and with his grace, kindness, and mercy, giveth food to every creature: for his mercy endureth for ever. And as his abundant goodness has never been deficient towards us, so may we never be in want of sustenance for ever and ever; for the sake of his great name, for he is the God who feedeth and sustaineth all, and dealeth beneficently with all; and provideth food for all the creatures that he hath created. Blessed art thou, O Lord! who giveth food unto all.

We will give thanks unto thee, O Lord, our God! for having caused our ancestors to inherit that desirable, good and ample land; and because thou hast brought us forth from the land of Egypt, and redeemed us from the house of bondage; and for thy covenant which thou hast sealed in our flesh; for the law which thou hast taught us, and for thy statutes which thou hast made known unto us; and for the life, kindness and mercy, which thou hast graciously bestowed upon us, and for the food wherewith thou dost feed and sustain us, continually; every day and hour.

And for all these things, O Lord, our God! will we

הָעוֹלָם תִּזְנוֹן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ
בְּטוֹבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לָחֶם
לְכָל בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא
חָסַר לָנוּ וְאֵל יִחְסַר לָנוּ מִזֶּן
לְעוֹלָם וָעֶד: בְּעֶבֶר שְׁמוֹ
הַגָּדוֹל כִּי הוּא זֶן וּמִפְּרִי
לְכָל וּמִטֵּיב לְכָל וּמִכֵּין מִזֶּן
לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ תִזְנוֹן אֶת הַכֹּל:

נוֹדָה לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל
שֶׁהִנַּחֲלָתָ לְאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ
חֶמְדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה וְעַל
שֶׁהוֹצַאתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ
מִבֵּית עֲבָדִים וְעַל בְּרִיתְךָ
שֶׁחָתַמְתָּ בְּבָשָׁרֵנוּ וְעַל
תּוֹרָתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ וְעַל
חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ וְעַל חַיִּים
חֵן וְחֶסֶד שֶׁהוֹנֵנֵתָנוּ וְעַל
אֲכִילַת מִזֶּן שֶׁאַתָּה זֶן
וּמִפְּרִי אוֹתָנוּ תָּמִיד בְּכָל
יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה:
וְעַל הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחֲנוּ

give thanks unto thee, and praise thee; blessed be thy name continually, in the mouth of every living creature, for ever and ever; as it is written: when thou hast eaten, and art satisfied, then shalt thou bless the Lord, thy God, for the good land which he hath given thee. Blessed art thou, O Lord! for the gift of the land and for the food.

O Lord, our God! we beseech thee, have compassion on thy people Israel, on Jerusalem, thy city, on Zion, the residence of thy glory, and on the great and holy house of David, thine anointed; and on the great and holy house, which is called by thy name. Thou art our God, Father, Pastor, and Feeder; our Maintainer, Supporter, and Enlarger. Enlarge us speedily from all our troubles; and suffer us not, O Lord, our God! to stand in need of the gifts of mankind, nor their loan: but let us depend on thy full, open, and extensive hand; so that we may not be put to shame, nor ever be confounded.

On the Sabbath say:

Be pleased, O Lord, our God! to grant us rest in thy commandments, of the seventh day, even this great

מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ.
יְתַבָּרֶךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי
הַתְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכַתוּב
וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת
יְיָ אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֶּבֶה
אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן:

רַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל
עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ
וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל
מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ
וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ
אֲבִינוּ רַעֲנוּ וּזְנוּנוּ פְּרִנָּסְנוּ
וּכְלָכְלָנוּ וְתַרְוִיחְנוּ וְתַרְוַח
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה מִכָּל
צָרוֹתֵינוּ: וְנֹא אֵל תַּצְרִיכְנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ לֹא לִידֵי מַתָּנָה
בְּיֶשְׁרׁוֹדֵם וְלֹא לִידֵי תְלוּאָתָם
כִּי אִם לִירֶךְ הַמְּלָאָכָה
הַפְתוּחָהּ הַקְדוּשָׁהּ
וְהַרְחֵבָה שְׁלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא
נִכָּלָם לְעוֹלָם וָעֶד:

בִּשְׁמַת חֲמִישִׁים זָה.

רִצְהָ וְהַחֲלִיצָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי

and thy Sabbath; for this day is great and holy in thy presence, thereon to rest, and be at ease, in love, according to the precept of thy will; and in thy good will, suffer no trouble, sorrow, or affliction, to affect us on our day of rest; and show us, O Lord, our God! the consolation of Zion, thy city, and the structure of Jerusalem, thy holy city; for thou art the Lord of salvation, and the Lord of consolations.

Our God, and the God of our fathers, shall cause our prayers to ascend, and come, approach, be seen, accepted, heard, and be thought on; and be remembered in remembrance of us, and in remembrance of our fathers, in remembrance of thine anointed Messiah, the son of David, thy servant, and in remembrance of Jerusalem, thy holy city, and in commemoration of all thy people, the house of Israel, before thee, to a good issue: with favor, with grace, and mercy, to life and peace, on this Day of the Feast of Unleavened Bread. O Lord, our God! remember us thereon for good; visit us with a blessing; and save us to enjoy life; and with the word of salvation and mercy, have compassion, and be gracious unto us. O have mercy upon us, and save us, for our eyes are continually towards thee: For thou, O God! art a merciful and gracious King.

השבת הגדול והקדוש הזה כיום
זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת
בוללות בו באהבה כמצות רצונך
ברצונך הניח לנו יי אלהינו שלא
תהי צרה ויגון ואנחה ביום
מנוחתנו והראנו יי אלהינו בנחמת
ציון עירך ובבנין ירושלים עיר
קדשך כי אתה הוא בעל
הישועות ובעל הנחמות:

אלהינו ואלהי אבותינו
יעלה ויבא ויגיע ויראה
וירצה וישמע ויפקד ויזכר
וזכרוננו ופקדוננו וזכרון
אבותינו. וזכרון משיח בן
דוד עבדך. וזכרון ירושלים
עיר קדשך. וזכרון כל עמך
בית ישראל לפניך.
לפליטה לטובה לחיו ולחיים
ולרחמים לחיים ולשלום
ביום חג המצות הזה. וזכרנו
יי אלהינו בולטובה ופקדנו
בו לברכה. והושיענו בו
לחיים: ובדבר ישועה
ורחמים חוס וחננו ורחם
עלינו והושיענו כי אליך
עינינו כי אל חנון ורחום
אתה:

O build Jerusalem, the holy city, speedily in our days. Blessed art thou, O Lord! who in his mercy buildeth Jerusalem. Amen. Blessed art thou, O Lord, our God! King, Strength, Creator, Redeemer and Sanctifier; the Sanctifier of Jacob, our Pastor, the Shepherd of Israel; the beneficent King, who dealeth beneficently with all; for he *hath been, is, and ever will be*, daily, beneficent towards us. He hath dealt bountifully with us, as he doth now, and ever will: granting us grace, favor, mercy, enlargement, deliverance, prosperity, blessing, salvation, consolation, maintenance, and sustenance; and may we never want mercy, and a peaceable life, with every good. May he, who is most merciful, reign over us, for ever and ever. May he, who is most merciful, be praised in heaven and on earth. May he, who is most merciful, be adored throughout all generations, be eternally glorified amidst us; and be honored amongst us, to all eternity. May he, who is most merciful, maintain us with honor. May he, who is

ובנה ירושלים עיר הקדש
במהרה בימינו ברוך אתה
י' בנה ברחמי ירושלים
אמן:

ברוך אתה י' אלהינו מלך
העולם האל אבינו מלכנו
מדיננו בוראנו גאלנו
יוצרנו קדושנו קדוש יעקב
רוענו רועה ישראל המלך
הטוב והמטיב לכל שכל
יום ויום הוא הטוב הוא
מטיב הוא יטיב לנו: הוא
גמלנו הוא גומלנו הוא
גמלנו לעד לחן לחסד
ולרחמים ולרוח הצלה
והצלחה ברכה וישועה
נחמה פרנסה וכלכלה
ורחמים וחסד ושלום וכל
טוב ומכל טוב אליהם רנו:
הרחמן הוא ימלוך עלינו
לעולם ועד: הרחמן הוא
יתברך בשמים ובארץ:
הרחמן הוא ישתבח לדור
דורים ויתפאר בנו לנצח
נצחים ויתהדר בנו לעד
ולעולמי עולמים: הרחמן

merciful, break the yoke of captivity from off our neck, and lead us securely to our land. May he, who is most merciful, send us abundant blessings in this house, and on this table, on which we have eaten. May he, who is most merciful, send us Elijah, the prophet, of blessed memory, to bring us the good tidings of salvation and consolation. May he, who is most merciful, bless my honored father, the master of this house; and my honored mother, the mistress thereof: their house, children, and all belonging to them; us, and all belonging to us; as our ancestors Abraham, Isaac and Jacob were blessed, with all and every good: thus may he bless us altogether with a complete blessing: and let us say: Amen.

May they in heaven show forth (his hand) our merit, for a peaceable preservation: and may we receive a blessing from the Lord, and righteousness from the God of our sal-

הוּא יִפְרֹנֵסנוּ בְּכָבוֹד:
הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁבֹּר עָלֵנוּ
מַעַל צוֹאֲרֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ
קוֹמֵמֵיזֵית לְאַרְצֵנוּ: הַרְחֵמֵן
הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרֻבָּה
בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׁלַחַן זֶה
שֶׁאֲכָלְנוּ עָלָיו: הַרְחֵמֵן הוּא
יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלִיָּה הַנָּבִיא
זְכוֹר לטוֹב וְיַבְשָׁר לָנוּ
בִּישׁוּרוֹת טוֹבוֹת יִשׁוּעוֹת
וְנִחְמוֹת: הַרְחֵמֵן הוּא יְבָרֵךְ
אֶת (אָבִי) מוֹרִי בַּעַל הַבֵּית
הַזֶּה וְאֶת (אִמִּי) מוֹרֵתִי
בַּעֲלַת הַבֵּית הַזֶּה אוֹתָם וְאֶת
בֵּיתָם וְאֶת זֶרְעָם וְאֶת כָּל
אֲשֶׁר לָהֶם אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל
אֲשֶׁר לָנוּ כִּמּוֹ שְׁנַתְּכֶרְכוּ
אֲבֹתֵינוּ אֲבִרָהִם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב בְּכָל מַבְלָכָם וְיְבָרֵךְ
אוֹתָנוּ כָּלנוּ יַחַד בְּבְרָכָה
שְׁלָמָה וְנֹאמַר אָמֵן:

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם
וְעָלֵינוּ זְכוֹרֵת שְׁתַּחֲוִי
לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם וְנִשְׂא
בְּרָכָה מֵאֵת יְיָ וְצִדְקָה מֵאֵלֵי

vation: and may we find grace and good understanding in the sight of God and man.

On the Sabbath: May he, who is most merciful, cause us to inherit the day that is entirely Sabbath, and rest of everlasting life.

May he, who is most merciful, cause us to inherit the day that is entirely good.

May he, who is most merciful, make us worthy to behold the day of the Messiah, and eternal life in the future state. He giveth great salvation to his king, and sheweth mercy to his anointed: to David and his seed for ever. May he, who maketh peace in his high heavens, grant peace unto us, and all Israel, and say ye, Amen.

Fear the Lord, ye his saints, for there is no want to those who fear him. The young lions do lack, and suffer hunger; but they who seek the Lord shall not want any good. Praise ye the Lord, for he is good: for his mercy endureth forever. Thou openest thy hand and satisfiest the desire of every living thing. Blessed is the man who will trust in the Lord, and the Lord will be his trust.

May the Lord give strength to his people. May the Lord bless his people with peace.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, Creator of the fruit of the vine.

יִשְׁעֵנוּ: וְנִמְצָא חַן וְשָׁכֵל
טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

לַשַּׁבָּת הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁכָלוֹ
שָׁבַת וּמְנוּחָה לַחַיִּי הָעֹלָמִים:

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם
שְׁכָלוֹ טוֹב, הַרְחֵמֵן הוּא
יִזְכֵּנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא: מְגִדּוֹלֵי
יְשׁוּעוֹת מִלְּפָנָיו וְעֲשֵׂה חֶסֶד
לַמְּשִׁיחַו לְדָוִד וּלְזֶרְעוֹ עַד
עוֹלָם: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת יְיָ קֹדֶשׁוֹ כִּי אֵין
מַחְסוֹר לִירָאָיו: בְּפִירִים
רָשׁוּ וְרַעְבוּ וְדָרְשׁוּ יְיָ לֹא
יִחְסְרוּ כָּל טוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי
טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: פִּוְתַח
אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי
רְצוֹן: בָּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר
יְבַטֵּחַ בְּיְיָ וְהָיָה יְיָ מְבֹטָחוֹ:
יְיָ עֲזֵר לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֶךְ אֶת
עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:

Drink the **third cup of wine**.—Open the door and say:

O pour out thy wrath upon the heathen who know thee not, and upon the kingdoms who invoke not thy name; for they have devoured Jacob, and laid waste his beautiful dwelling.

(Pour out thine indignation upon them, and cause thy fierce anger to overtake them; pursue them in wrath, and destroy them from under the heavens of the Lord.)

SAYING THE HALLEL.

Fill the fourth cup and say:

Not for our sake, O Lord! not for our sake, but unto thy name give glory, for thy mercy and truth's sake. Wherefore should the nations say, where now is their God? But our God is in the heavens, and hath made whatsoever he pleased. Their idols are silver and gold, the work of men's hands. Mouths have they, but speak not; eyes have they, but see not. They have ears but hear not; nostrils have they but smell not; neither is utterance in their throat. Those that make them shall become like them; so shall all those who trust in them. Israel, trust thou in the Lord, he is thy help and shield. O

O give us our help and

פסחין כוס שלש. פסחין הדלת.

שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל
מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא
קָרְאוּ: כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב
וְאֶת נֹוֹחוֹ הִשְׁמִי: שִׁפְךָ
עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ וְחֲרוֹן אַפְּךָ
יִשְׁגָּם: תִּרְדֵּף בְּאֶף
וּתְשְׁמִידֵם מִתַּחַת שָׁמַיִי:
הַלֵּל

פסחין כוס רביעי.

לֹא לָנוּ יִי לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ
תֵּן כְּבוֹד עַל חֲסִדְךָ עַל
אֲמַתְךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם
אֵי־הָאֱלֹהִים נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֵלֵהֵינוּ
בְּשָׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ
עָשָׂה: עֲצִבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב
מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם
וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינִים לָהֶם וְלֹא
יִרְאוּ: אֲזִנִּים לָהֶם וְלֹא
יִשְׁמְעוּ אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְחוּ:
יָדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן רַגְלֵיהֶם
וְלֹא יִהְיוּ לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם:
כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל
אֲשֶׁר בָּטַח בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל
בָּטַח בִּיהוָה עֲזָרָם וּמִגֹּגָם
הוֹצֵא: בֵּית אֲהֲרֹן בְּטַחוֹ

shield. Ye, who fear in the Lord, trust in the Lord, he is your help and shield.

The Lord hath ever been mindful of us, he will bless us, he will bless the house of Israel, he will bless the house of Aaron. He will bless those who fear the Lord, both small and great. May the Lord increase you more and more, you and your children. Ye are blessed of the Lord, who made heavens and earth. The heavens are the heavens of the Lord; but the earth hath he given to the children of man. The dead praise not the Lord; nor they who descend into the silent grave. But we will bless the Lord, from henceforth, and for evermore. Hallelujah!

O, how I love the Lord! for he hath graciously heard my voice and my supplications. For he hath inclined his ear unto me: therefore will I call upon him, whilst I live. The struggles of death compassed me, and the pangs of the grave seized me; I was entangled in trouble and sorrow. I then called upon the name of the Lord: O Lord! I beseech thee, deliver my soul. The Lord is gracious and righteous; yea, our God is merciful. The Lord preserveth the simple; I was brought low, and he saved me. Return unto thy rest,

בִּיהוָה עֲזָרָם וּמִגָּן הוּא:
יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ בִּיהוָה
עֲזָרָם וּמִגָּן הוּא:

יִזְכְּרֵנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת
בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת בֵּית
אַהֲרֹן יְבָרֵךְ יִירָאֵי יְהוָה קְטָנִים
עִם חֲגֹדְלִים: יִסְפֶּי עֲלֵיכֶם
עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים
אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ
נָתַן לִבְנֵי אָדָם: לֹא הַמֵּתִים
יְהַלְלוּהָ וְלֹא כָל יֹרְדֵי
דוּמָה: וְאִנְחֵנוּ נְבָרֵךְ יְהוָה
מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּהָ:

אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת
קוֹלִי תַחֲנוּנֵי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ
לִי וּבִימִי אֶקְרָא: אֶפְפוּנִי
חֲבֵלֵי מוֹת וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל
מִצָּאוּנִי צָרָה וַיְגֹן אֶמְצָא:
וּבִשְׁם יְיָ אֶקְרָא אָנָּה יְיָ
מִלִּטָּה נַפְשִׁי: חֲנוּן יְיָ וְצַדִּיק
וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם: שֹׁמֵר
פְּתָאִים יְיָ דַּלְתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ:
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחַיִכִּי כִּי יְיָ
יִרְחֶם: כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי
הָעוֹלָם בָּרַךְ:

O my soul: for the Lord hath dealt bountifully with thee. For thou hast delivered my soul from death, mine eyes from tears, and my feet from falling. I yet will walk before the Lord, in the land of the living. I firmly believed, and therefore have I spoken with confidence, although I was greatly afflicted. In my haste I said, all men are liars.

What shall I render unto the Lord, for all his benefits towards me? I will take the cup of salvation, and call upon the name of the Lord. I will pay my vows unto the Lord, now, in the presence of all his people. Grievous, in the sight of the Lord is the death of pious servants. O Lord! truly, I am thy servant; I am thy servant, the son of thy handmaid; thou hast loosed my bonds. Unto thee will I offer a sacrifice of thanksgiving; I will also call on the name of the Lord. I will pay my vows unto the Lord, now, in the presence of all his people. In the courts of the Lord's house, in the midst of thee, O Jerusalem. Hallelujah!

Praise the Lord, all ye nations; praise him, all ye people. For great is his merciful kindness towards us; and the truth of the Lord endureth for ever. Hallelujah!

O give thanks unto the

מִמּוֹת אֶת עֵינֵי מִן דְּמָעָה
אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי: אֶת־הַלֵּךְ
לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת חַיִּים:
הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲרַבֵּר אֲנִי
עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי
בַּחֲפוּזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב:

מִזָּה אָשִׁיב לַיְיָ כָּל־
תַּגְּמוֹלוֹתַי עָלַי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת
אֲשָׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נִדְרֵי
לַיְיָ אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל־
עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינֵי יְיָ הַמּוֹתָה
לְחַסִּידָיו: אָנָּה יְיָ כִּי אֲנִי
עֲבָדְךָ אֲנִי עֲבָדְךָ בֶּן־אִמָּתְךָ
פִּתְחָתָ לְמוֹסְרֵי: לָךְ אֲזַבֵּחַ
זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא:
נִדְרֵי לַיְיָ אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא
לְכָל־עַמּוֹ: בַּחֲצֵרוֹת בֵּית יְיָ
בְּתוֹכִי יְרוּשָׁלַם הִלְלוּיָהּ:

הִלְלוּ אֶת יְיָ כָּל גּוֹיִם
שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים: כִּי
גָבַר עָלֵינוּ חֲסֵדוֹ וְאַמֶּת יְיָ
לְעוֹלָם הִלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב
כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: הוֹדוּ

Lord, for he is good: for his mercy endureth for ever.

Let Israel now say, that his mercy endureth for ever.

Let the house of Aaron now say, that his mercy endureth for ever.

Let those, who fear the Lord, now say, that his mercy endureth for ever.

In distress I called upon the Lord, and the Lord answered me with enlargement. As the Lord is for me, I will not fear; what can man do unto me? the Lord is with me, and those who help me: I therefore shall see my desire on those who hate me. It is better to trust in the Lord, than to rely on man. It is better to trust in the Lord, than to rely on princes. All nations compassed me about, but in the name of the Lord will I cut them off. They surrounded me; yea, they compassed me about, but in the name of the Lord will I cut them off. They compassed me about like bees; they are quenched as the fire of thorns: for in the name of the Lord will I cut them off. Thou hast thrust sore at me, that I might fall, but the Lord supported me. The Lord is my strength and song; he is become my salvation. The voice of song and salvation is in the tabernacles of the righteous; the right hand of the

יאמר נא ישראל

כי לעולם חסדו: הודו

יאמרו נא בית אהרן

כי לעולם חסדו: הודו

יאמרו נא יראי יי

כי לעולם חסדו: הודו

מן המצר קראתי יה ענני

במרחביה: יי לי לא אירא

מה יעשה לי אדם: יי לי

בעזרי ואני אראה בשנאי:

טוב לחסות ביי מבטח

באדם: טוב לחסות ביי

מבטח בגריבים: כל גוים

סבבוני בשם יי כי אמילם:

סבבוני גם סבבוני בשם יי

כי אמילם: סבבוני כדברים

העכו באש קוצים בשם יי

כי אמילם: דחה דחיתני

לנפל ויי עזרני: עזי וזמרת

יה יהי לי לישועה: קול רנה

וישועה באה לי צדיקים ימין

יי עשה חיל: ימין יי רוממה

ימין יי עשה חיל: לא אמות

כי אחיה ואספר מעשי יה:

יסר יסרני יה ולמות לא

Lord hath done valiantly. I shall not die, but live, and declare the works of the Lord. He hath indeed chastised me, but he hath not given me over unto death. Open the gates of righteousness for me, that I may enter through them, to praise the Lord. This is the gate of the Lord, into which the righteous shall enter. I will praise thee, for thou hast answered me, and art become my salvation. The stone, which the builders rejected, is become the corner headstone. This is from the Lord; it is marvellous in our eyes. This is the day, which the Lord hath appointed, we will rejoice, and be glad thereon.

O Lord! save us now, we beseech thee.

O Lord! save us now, we beseech thee.

O Lord! send now prosperity, we beseech thee.

O Lord! send now prosperity, we beseech thee.

Blessed be he who cometh in the name of the Lord; blessed are ye from the house of the Lord. God is Lord: and it is he who hath granted us light. Bring the sacrifice, bound with cords, to the horns of the altar. Thou art my God, and I will praise thee! O my God! I will extol thee. O give thanks unto the Lord, for he is good: for his mercy endureth for ever.

נִתְּנָנִי: פִּתְחוּ לִי שְׁעֵי צֶדֶק
אָבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה:
הַשְׁעֵר לִי צְדִיקִים יִבְאוּ בוֹ:
אוֹדֶךָ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי
לִישׁוּעָה: אוֹדֶךָ אֲבֹן מַאֲסוֹ
הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֹאשׁ שִׁפְנָה:
אֲבֹן מַאֲתָה יְהִיָּתָה וְאֵת הִיא
נִפְלְאָה בְּעֵינֵינוּ: מַאֲתָה זֶה
הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נִגִּילָה
וְנִשְׂמְחָה בוֹ: יְהוָה

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא

אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא:

אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא:

בְּרוּךְ הַבּוֹא בְּשֵׁם יְהוָה

בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְהוָה: בְּרוּךְ יְהוָה

וַיֵּאָרְלוּ אֲסֻרוֹתַי בְּעֵבְתֵּי

עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אֱלֹהֵי

יִצְחָק וְאוֹדֶךָ אֱלֹהֵי

אֲרוֹמָמְךָ: אֱלֹהֵי הוֹדוֹ לִי כִּי

טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: הוֹדוֹ

יְהַלְלוּךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ (על) כָּל

מַעֲשֵׂיךָ. וַחֲסִידֶיךָ צְדִיקִים

עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וְכָל עַמְּךָ בֵּית

יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ וַיִּבְרְכוּ

All thy work, O Lord! shall praise thee; thy pious servants, with the righteous, who perform thy will, and thy people, the house of Israel, with joyful song, shall give thanks, bless, praise, glorify, extol, reverence, sanctify and acknowledge thy kingly name, O our King! for to thee it is proper to offer thanksgiving, and pleasant to sing praise to thy name: for thou art God from everlasting to everlasting.

O give thanks unto the Lord, for he is good: for his mercy endureth for ever.

O give thanks unto the God of gods: for his, &c.

O give thanks unto the Lord of lords: for his, &c.

To him who alone doeth great wonders: for his, &c.

To him who by wisdom made the heavens: for his, &c.

To him who stretched out the earth above the waters: for his, &c.

To him who made great lights: for his, &c.

The sun to rule by day: for his, &c.

The noon and stars to rule by night: for his, &c.

To him who smote Egypt in their first-born: for his, &c.

And brought out Israel from among them: for his, &c.

With a strong hand, and with an outstretched arm: for his mercy endureth for ever.

וַיִּשְׁבְּחוּ וַיְפָאֲרוּ וַיְרַמְּמוּ
וַיַּעֲרִיצוּ וַיְקַדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ
אֶת שְׁמֶךָ מִלְּפָנֵינוּ כִּי לְךָ טוֹב
לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמֶּךָ נָא לֵאמֹר
כִּי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֱלֹהֵינוּ
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
הוֹדוּ לַאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים כ"ל ח:
הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאָרְצִים כ"ל ח:
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֻלּוֹת
לְבָדוּ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֻלִּים כ"ל ח:
אֶת הַשָּׁמֶשׁ לְמַמְשָׁלָה
בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
אֶת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכְבֵּי
לְמַמְשָׁלוֹת בְּלִילָה כ"ל ח:
לְמַכֵּה מִצְרַיִם בְּבִכּוֹרֵיהֶם
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
וַיּוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כ"ל ח:
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ גְּבוּרָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:
לְגִזֹּר יָם סוּף לְגִזֹּרִים

To him who divided the Red Sea: for his, &c.

And made Israel to pass through the midst of it: for his, &c.

But overthrew Pharaoh and his host in the Red Sea: for his, &c.

To him who led his people through the wilderness: for his, &c.

To him who smote great kings: for his, &c.

And slew famous kings: for his, &c.

Sihon, king of the Amorites: for his, &c.

And Og, king of Bashan: for his mercy endureth for ever.

And gave their lands for an heritage: for his, &c.

Even an heritage unto Israel, his servant: for his, &c.

Who remembered us in our low estate: for his, &c.

And hath redeemed us from our enemies: for his, &c.

Who giveth food to all flesh: for his, &c.

O give thanks unto the God of heavens: for his mercy endureth for ever.

The breath of all living bless thy name, O Lord, our God! the spirit of all flesh, continually glorify and extol thy memorial, O our King! thou art God from eternity to eternity; besides thee we acknowledge neither king, redeemer or saviour; thou re-

כי לעולם חסדו:

והעביר ישראל בתוכו

כי לעולם חסדו:

ונער פרעה וחילו בים סוף

כי לעולם חסדו:

למוליך עמו במדבר ל"ח:

למכה מלכים גדלים ל"ח:

והרג מלכים אדירים ל"ח

לסיחון מלך האמרי ל"ח:

ולעוג מלך הבשן ל"ח:

ונתן ארצם לנחלה ל"ח:

נחלה לישראל עבדו ל"ח:

שבשפלנו ובר לנו ל"ח:

ויפרקנו מצרינו ל"ח:

ניתן להם לכל בשר ל"ח:

הודו לאל השמים ל"ח:

נשמת כל חי תברך את

שמך יי אלהינו ורוח כל

בשר תפארו ותרומים וברך

מלכנו תמיד מן העולם

ועד העולם אתה אל

ומבלעדך אין לנו מלך

גואל ומושיע פודה ומציל

ומפרנס ומרחם בכל עת

צרה וצוקה אין לנו מלך

אלא אתה: אלהי הראשנים

deemest, deliverest, maintainest, and hast compassion over us, in all times of trouble and distress; we have no king but thee. Thou art God of the first, and God of the last, the God of all creatures; the Lord of all productions: thou art adored with all manner of praise: who governeth the Universe with tenderness and thy creatures with mercy. Lo! the Lord neither slumbereth nor sleepeth, but rouseth those who sleep, awakeneth those who slumber; causeth the dumb to speak; looseth those that are bound; supporteth the fallen; and raiseth those who droop: and therefore thee alone do we worship. Although our mouths were filled with melodious songs, as the drops of the sea; our tongues with shouting, as the roaring billows thereof; our lips with praise, like the wide extended firmament; our eyes with sparkling brightness, like the sun and moon; our hands extended like the towering eagles; and our feet as the hinds for swiftness; we, nevertheless, are incapable of rendering sufficient thanks unto thee, O Lord, our God! and the God of our fathers; or to bless thy name, for one of the innumerable benefits, which thou hast conferred on us and our ancestors. For thou, O

וְהָאֲחֵרֹנִים. אֵלֶּה כָּל בְּרִיּוֹת
אֲדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת הַמַּהְלֵל
בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת הַמְּנַהֵג
עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוּרָיו
בְּרַחֲמִים. וַיֵּי לֹא יָנוּם וְלֹא
יִישָׁן. הַמְּעוֹרֵר יְשָׁנִים
וְהַמְּקִיץ נֹדְדִים. וְהַמְּשִׁיחַ
אֱלֹמִים. וְהַמַּתִּיר אֲסוּרִים
וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף
כְּפוּפִים. לֵךְ לְבָדֶךָ אֲנַחְנוּ
מוֹדִים. אֱלֹהֵינוּ מְלֹא שִׁירָה
כִּים וְלִשְׁנֵינוּ רִנָּה כְּהַמּוֹן גְּלוּ
וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֹׁבַח כְּמִרְחֵבִי
רִקִּיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
כְּשֶׁמֶשׁ וּכְיָרֵחַ. וַיְדִינוּ
פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם.
וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת כְּאַיִלוֹת: אֵין
אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת
לֵךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֱבוֹתֵינוּ.
וּלְבָרְךָ אֵת שְׁמֶךָ. עַל אַחַת
מֵאֵלֶּף אֵלֶּף אֵלֶּף אֵלֶּפִים
וּרְבִירְבַּת פְּעָמִים הַטּוֹבָה
שָׁעֲשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ:
מִמְצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וּמִבֵּית עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ

Lord, our God! didst redeem us from Egypt, and release us from the house of bondage; in time of famine didst thou sustain us; and in plenty didst thou nourish us. Thou didst deliver us from the sword; saved us from pestilence; and from many sore and heavy diseases hast thou withdrawn us. Hitherto thy tender mercies have supported us, and thy kindness has not forsaken us. O Lord, our God! forsake us not in the future. Therefore the members of which thou hast formed us, the spirit and soul which thou hast breathed into us, and the tongue which thou hast placed in our mouths; lo! they shall worship, bless, praise, glorify, extol, reverence, sanctify and ascribe sovereign power unto thy name, our King! every mouth shall adore thee, and every tongue shall swear unto thee; unto thee every knee shall bend: every rational being shall worship thee, every heart shall revere thee; the inward part and reins shall sing praise unto thy name, as it is written: all my bones shall say, O Lord, who is like unto thee? who delivereth the weak from him that is too strong for him; the poor and needy from their oppressor; who is like unto thee? who is equal unto thee? who can be compared unto thee? great, mighty and tre-

בָּרַעַב וְנָתַנוּ וּבִשְׁבַע
כָּל־כֹּלֵתָנוּ. מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ.
וּמִדָּבָר מִלְּטָתָנוּ וּמִמַּחֲלִים
רָעִים וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ: עַד
הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ. וְלֹא
עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. וְאַתָּה שֵׁנֵנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְנִצָּחַ: עַל כֵּן
אֲבָרִים שֶׁפִּלְגָתָ בָּנוּ. וְרוּחַ
וְנִשְׁמָה שֶׁנִּפְחַתָּ בְּאַפֵּינוּ
וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּתָּ בְּפִינוּ:
הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ
וַיִּפְאֲרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ
וַיִּקְדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שִׁמְךָ
מִלִּבָּנוּ: כִּי כָל־כֶּהֱיָה יוֹדֶה.
וְכָל־לִשׁוֹן לֶהֱתַשְׁבַּע. וְכָל־
בֶּרֶךְ לֶהֱתַכְרַע. וְכָל־קוֹמָה
לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל־
לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ. וְכָל־קָרֵב
וְכָל־זוֹתִיזְמָרוּ לְשִׁמְךָ. בְּדָבָר
שֶׁכָּתוּב כָּל־עֲצָמוֹתַי
תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי־כִמוֹךָ. מִצִּיל
עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאֲבִיוֹן
מִגּוֹזְלוֹ: מִי יִדְמָה לָךְ וּמִי
יִשׁוּהָ לָךְ וּמִי יַעֲרֶךְ לָךְ. הָאֵל
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

mendous God! most high God possessor of heaven and earth! we will praise, adore, glorify, and bless thy name; so saith David:—bless the Lord! O my soul! and all that is within me, bless his holy name.

O God! who art mighty in thy strength! who art great by thy glorious name! mighty for ever, tremendous by thy fearful acts. The King! who sitteth on the high and exalted throne, inhabiting eternity, most exalted, and holy is his name; and it is written, rejoice in the Lord, O ye righteous, for to the just praise is comely. With the mouth of the upright shalt thou be praised; blessed with the lips of the righteous; extolled with the tongue of the pious; by a choir of saints shalt thou be sanctified.

And in the congregation of many thousands of thy people, the house of Israel, shall thy name, O our King! be glorified in song, throughout all generations, for such is the duty of every created being, towards thee, O Lord, our God, and the God of our fathers, to render thanks, to praise, extol, glorify, exalt, ascribe glory, bless, magnify, and adore thee, with all the songs

נְהַלֵּלְךָ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִפְאֶרְךָ
וְנִבְרַךְ אֶת שֵׁם קִדְשְׁךָ.
כְּאֲמֹר לְדֹר בְּרַכִּי נַפְשִׁי
אֶת " וְכָל קִרְבִּי אֶת שֵׁם
קִדְשׁוֹ: הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת
עִיֶּיךָ: הַגָּדוֹל בְּכִבּוּד שְׁמֶךָ:
הַגָּבוֹר לְנִצָּחַ וְהַנּוֹרָא
בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ: הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב
עַל כִּסֵּא רָם וְנִשְׂא:

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקְדוֹשׁ
שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַגְנוּ צְדִיקִים
בְּ" לַיְשָׁרִים נְאֻהָ תְהַלֵּה:
בְּפִי יִשְׁרִים תִּתְהַלֵּל.
וּבִדְבָרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרֶךְ.
וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם.
וּבִקְרֹב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ:
וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יִתְפָּאֵר
שְׁמֶךָ מִלִּפְנֵי כָּל דֹּר וְדֹר
שֹׁכֵן חֹבֶת כָּל הַיְצוּרִים
לִפְנֶיךָ " אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל
לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמֵם
לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעַלְהוֹל קִלְס
עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירֹת

and praises, of thy servant David, the son of Jesse, thine anointed.

May thy name be praised for ever, our King! the Almighty, the King, the great and holy, in heaven and upon earth; for unto thee appertaineth, O Lord, our God! and the God of our fathers, song and praise, hymns and psalms, might and dominion, victory and power, greatness, adoration, glory, holiness and majesty; blessings and thanksgivings are thine from henceforth to everlasting. Blessed art thou, O Lord! Almighty King, great with praises, Almighty to be adored, Lord of wonders, who hast accepted songs of psalmody, King, Almighty, who livest eternally.

This is said on the first night:

And thus it came to pass at midnight.

Then didst thou perform abundant miracles in the night.

In the beginning of the first watch of this night.

The righteous professor of God (Abraham) conquered when he divided his company at night.

And it came to pass at midnight.

וְתִשְׁבַּחְתָּ דָּוִד בֶּן יֵשׁוּ
עֲבָדְךָ מְשִׁיחְךָ:

יִשְׁתַּבַּח שְׁמְךָ לְעַד מְלִכְנוּ
הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאָה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר
וְשִׁבְחָה תָלַל וְזָמְרָה עֹז
וּמִמְשָׁלָה נִצַּח גְּדָלָה
וּגְבוּרָה תְהִלָּה וְתִפְאֶרֶת
קִדְשָׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת
וְהוֹדָאוֹת מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל
בְּתִשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת
אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת הַבּוֹחֵר
בְּשִׁירֵי זָמְרָה מֶלֶךְ אֵל חַי
הָעוֹלָמִים:

בליל ראשונה אומרים זה.

וּבְכֵן וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:
אִז רַב גַּסִּים הִפְלִאתָ
בַּלַּיְלָה:
בְּרֹאשׁ אֲשֶׁמּוֹרֶת זֶה
הַלַּיְלָה:
גַּר צֶדֶק נִצַּחְתָּו בְּנִחְלָק
לֹו לַיְלָה:
וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה:

Thou didst threaten the king of Gerar with death, in a dream by night.

Thou didst terrify the Syrian in the dead of the night.

And Israel wrestled with an angel, and overcame him in the night.

And it came to pass at midnight.

The first-born of the Egyptians didst thou crush at midnight.

Their strength found them not when they arose at night.

The swift army of the prince of Haroshet didst thou tread down with the stars of the night.

And it came to pass at midnight.

The blasphemer who imagined to lift up his hand against my beautiful habitation didst thou frustrate by the number of his slain in the night.

The idol Bel, and its statue was overthrown in the darkness of the night.

To the meritorious man the secret was revealed in a vision of the night.

And it came to pass at midnight.

He who got drunk in the holy vessel was slain in that night.

He (Daniel) who was delivered from the den of lions, interpreted the dreadful dreams of the night.

דָּנָה מֶלֶךְ גֶּרָר בְּחֶלֶם
הַלֵּילָה:

הַפְּחִידָה אֲרָמִי בְּאֶמֶשׁ
לַיְלָה:

וַיִּשְׂרָאֵל יִשָּׁר לְאֵל וַיּוֹכֵל
לוֹ לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

וַיַּרְע בְּכוֹרֵי פַתְרוֹם
מִחֲצֵת בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

חֵילָם לֹא מָצְאוּ בְּקוֹמָם
בַּלַּיְלָה:

טַסַּת נְגִיד חֲרָשֶׁת
סָלִית בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

יַעֲזַן מִחֲרָף לְנוֹפֶף אוֹוִי
הוֹבִישָׁת פְּגָרָיו בַּלַּיְלָה:

פָּרַע כָּל וּמָצְבוֹ בְּאִישׁוֹן
לַיְלָה:

לְאִישׁ חֲמוּדוֹת נִגְלָה
רָז חֲזוֹת לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה:

מִשְׁתַּכֵּר בְּכֵלִי קֹדֶשׁ
נִהְרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה:

נֹשֵׁעַ מִבּוֹר אֲרִיּוֹת
פוֹתָר בְּעֵתוֹתַי לַיְלָה:

The Agagite cherished enmity and wrote letters at night.

And it came to pass at midnight.

Thou didst awaken all thy conquering power against him by disturbing the sleep of the king in the night.

Thou wilt tread the winepress, when saying to the watchman, what of the night?

Let the watchman (Israel) say aloud, the morning is come after night.

And it came to pass at midnight.

O may the day draw nigh, that is neither day nor night.

O thou, Most High! make known that under thee appertaineth the day, and also the night.

Appoint watchmen to thy city (Jerusalem) all day and all night.

O illuminate as the splendour of the day, the darkness of the night.

And it came to pass at midnight.

On the second night the following is said:—

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

Thy mighty power didst thou wonderfully display on the Passover.

Above all solemn feasts didst thou exalt the Passover.

שָׁנָאָה נָטַר אֲנִי וְכָתַב
סְפָרִים בַּלַּיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

עֲזַרְתָּ נִצְחָךְ עָלָיו
בְּנִדְרֵי שְׁנַת לַיְלָה:

פִּזְרָה תִּדְרוּךְ לְשִׁמּוֹר
מִה מְלִילָה:

צָרַח בְּשִׁמּוֹר וַיֵּשֶׁח אֶתָּא
בִּקְרֹר וְגַם לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא
יוֹם וְלֹא לַיְלָה:

רַם הוֹדַע כִּי לָךְ הַיּוֹם
אֵף לָךְ הַלַּיְלָה:

שׁוֹמְרִים תִּפְקֹד לְעִירְךָ
כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה:

תִּזְאִיר בְּאוֹר יוֹם תְּשַׁבֵּת
לַיְלָה:

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה:

בְּלֵיל שְׁנֵי אֲמֹרֹת.

וּבְכֹן, וְאִמְרַתֶּם זִבַּח פֶּסַח:
אֲמִין גְּבוּרוֹתֶיךָ הַפְּלֵאתָ

בְּפֶסַח:

בְּרֹאשׁ כָּל מוֹעֲדוֹת
נִשְׂאתָ פֶסַח:

Thou didst reveal to the Oriental, (Abraham), the miracles performed in the midst of the night of Passover.

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

Thou didst appear unto him in the heat of the day, on the Passover.

He entertained the angels with unleavened cakes on the Passover.

And he ran to the herd, as a memorial of the offerings of the Passover.

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

The inhabitants of Sodom provoked God to anger, and they were consumed by fire, on the Passover.

Lot was delivered, who baked unleavened cakes for the Passover.

Thou didst sweep the land of Moph and Noph, when thou didst pass through on the Passover.

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

O Lord! thou didst wound the head of the first-born, on the night of the observation of the Passover.

O Omnipotent! yet didst thou pass over thy first-born son (Israel) being marked with the blood of the sacrifice of the Passover.

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

גלית לאֶזְרָחִי חַצוֹת

לֵיל פֶּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבְחַ פֶּסַח:

דִּלְתִּיו דְּפַקְתָּ בְּחוּם הַיּוֹם

בַּפֶּסַח:

הַסַּעִיר נוֹצְצִים עֲגוֹת

מִצּוֹת בַּפֶּסַח:

וְאַל הַבָּקָר רָץ זָכַר לְשׁוֹר

עֶרְךָ פֶּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבְחַ פֶּסַח:

וְעַמּוֹ סְדוּמִים וְלֹהֶטוֹ

בְּאֵשׁ פֶּסַח:

חֶלֶץ לוֹט מֵהֶם וּמִצּוֹת

אָפָה בִּקְץ פֶּסַח:

טֹאטֹאת אֲדַמַּת מוֹפְּוֹנוֹף

בְּעֶבְרָךְ בַּפֶּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבְחַ פֶּסַח:

יְהִי רֹאשׁ כָּל אֶזְרָח מִחֻצָּת

בְּלֵיל שְׁמוֹר פֶּסַח:

בְּבִיר עַל בֶּן בְּכוֹר פֶּסַחְתָּ

בְּרַם פֶּסַח:

לְבַלְתִּי תַת מִשְׁחִית לְבֹא

בִּפְתָּחִי בַּפֶּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבְחַ פֶּסַח:

The strong and fortified city was surrendered on the season of the Passover.

Midian was destroyed by the cake of barley bread, like the offering of an omer of barley on the Passover.

The mighty men of Pail and Lud were destroyed with burning conflagration on the Passover.

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

The King abode yet in Nob this day, till the time of the Passover.

The part of the hand which wrote the destruction of the foundation of the empire of Babylon, on the Passover.

Even the time when the watch was set, and the table prepared on Passover.

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

Esther gathered the congregation to fast three days on Passover.

The sworn enemy (Haman) didst thou cause to be executed on a gallows of fifty cubits high, on the Passover.

These two things shalt thou bring in a moment on Utz, on the Passover.

Thine hand will then be victorious, and thy right hand exalted, as on the night whereon was sanctified the festival of the Passover.

And ye shall say, this is the sacrifice of the Passover.

מִסִּגְרֵת סִגְרָה בְּעֵתוֹתַי

פָּסַח:

נִשְׁמְדָה מִדִּין בְּצִלִּיל

שְׁעוֹרֵי עֹמֶר פָּסַח:

שָׂרְפוּ מִשְׁמַנִּי פוֹל וְלוֹד

בִּיקָד יְקוֹד פָּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבַּח פָּסַח:

עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעִמּוֹד־עַד

נִגְעָה עֹנֶת פָּסַח:

פֶּסֶד יָד כְּתִבָּה לְקַעֲקַע

צוּל בְּפָסַח:

צִפָּה הַצִּפִּית עָרוֹךְ

הַשְּׁלַחַן בְּפָסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבַּח פָּסַח:

קָהַל בְּנֵי־הָרֶסֶס לְשִׁלֵּשׁ

צוּם בְּפָסַח:

רֹאשׁ מִבֵּית רָשָׁע מִחֲצֵת

בְּעֵץ חַמִּישִׁים בְּפָסַח:

שְׁתֵּי אֱלֹהֵי רִגְעַתָּבִיא

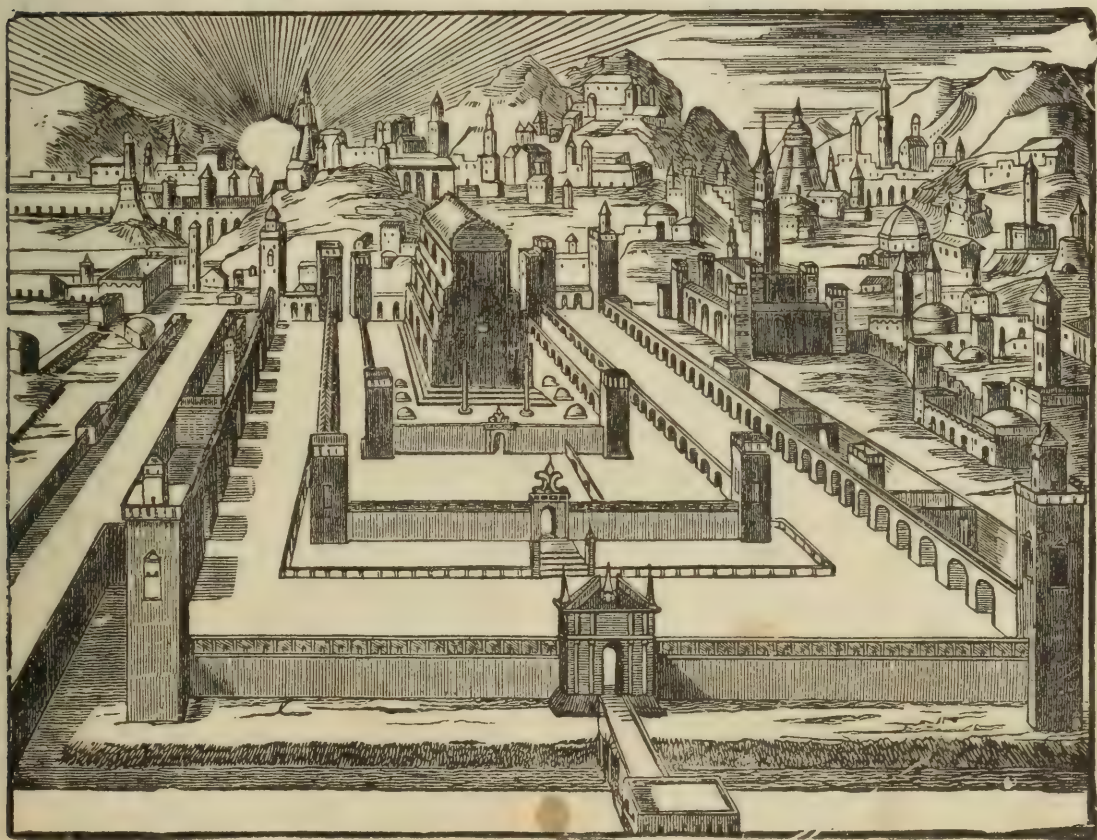
לְעוֹצִית בְּפָסַח:

תָּעוּ יְדֵיךָ תָּרוּם יְמִינְךָ כִּלְיִל

הַתְּקַדֵּשׁ חַג פָּסַח:

וְאָמַרְתֶּם זִבַּח פָּסַח:

בִּי לֹא נָאָה. כִּי לֹא יָאָה:
 אֲדִיר בְּמִלּוּכָה. בְּחֹר
 בְּהִלָּכָה. גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וְלֵךְ. לֵךְ כִּי לֵךְ. לֵךְ אַף
 לֵךְ. לֵךְ יִי הַמַּמְלָכָה: כִּי
 לֹא נָאָה. כִּי לֹא יָאָה:
 דָּגוּל בְּמִלּוּכָה. הָדוּר
 בְּהִלָּכָה. וְתִיקּוּ יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וְלֵךְ. לֵךְ כִּי לֵךְ. לֵךְ אַף לֵךְ וכו'.
 זָכָאִי בְּמִלּוּכָה. חָסִין
 בְּהִלָּכָה. טַפְסָרָיו יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וכו'.
 יָחִיד בְּמִלּוּכָה. כְּבִיר
 בְּהִלָּכָה. לְמוֹדָיו יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וְלֵךְ. לֵךְ כִּי לֵךְ. לֵךְ אַף לֵךְ וכו'.
 מָרוֹם בְּמִלּוּכָה. נוֹרָא
 בְּהִלָּכָה. סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וכו'.
 עֲנִיו בְּמִלּוּכָה. פּוֹדֵר
 בְּהִלָּכָה. צַדִּיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וכו'.
 קְדוֹשׁ בְּמִלּוּכָה. רַחוּם
 בְּהִלָּכָה. שְׁנֵאֲנָיו יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וכו'.
 תִּקְיָה בְּמִלּוּכָה. תְּזוּמָה
 בְּהִלָּכָה. תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ.
 לֵךְ וְלֵךְ. לֵךְ כִּי לֵךְ. לֵךְ אַף
 לֵךְ. לֵךְ יִי הַמַּמְלָכָה: כִּי לֹא
 נָאָה. כִּי לֹא יָאָה:

לשנה הבאה בירושלים:

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the Universe, Creator of the fruit of the vine.

Blessed art thou, O Eternal our God! King of the Universe, for the vine, and the fruits of the vine, and for the increase of the field, and for that desirable, good and ample land, which thou wast pleased to cause our ancestors to inherit, to eat of the fruit thereof and be satisfied of the goodness thereof. Have compassion on us, O Eternal, our God! and on thy people Israel; on Jerusalem thy city; on Zion the tabernacle of thy glory; on thine altar and on thy temple. O rebuild the holy city (Jerusalem), in our days and lead us up thereto; and cause us to rejoice therein, that we may eat of the fruit thereof, and be satisfied with its goodness, and bless thee in holiness and purity; (and be pleased to grant us rest on this sabbath-day) and cause us to rejoice on this day of the Feast of Unleavened Cakes; for thou, O Lord! art good, and beneficent to all: we, therefore will thank thee for the land, and for the fruit of the vine.

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם. על הגפן ועל פרי
הגפן ועל תנובת הישרה
ועל ארץ המדה טובה
ורחבה שרצית והנחלת
לאבותינו לאכל מפריה
ולשבוע מטובה. רחם יי
אלהינו על ישראל עמך.
ועל ירושלים עירך. ועל
ציון משכן כבודך. ועל
מזבחך. ועל היכלך. ובנה
ירושלים עיר הקדש
במהרה בימינו. והעלנו
לתוכה. ושמחנו בה.
ונאכל מפריה. ונשבוע
מטובה. ונברך עליה
בקדשה ובטהרה ורצה והחליצנו
ביום השבת הזה ושמחנו ביום חג
המצות הזה. כי אתה יי
טוב ומטיב לכל. ונודה לך
על הארץ ועל פרי הגפן.

Blessed art thou, O Eternal! for the land, and for the fruit of the vine.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ
וְעַל פְּרֵי הַנֶּגֶף:

The commemoration of the Passover is now accomplished; according to its order, all its formalities and customs, as we have thus arranged it: O may we also merit the actual observance thereof. O Most Holy! thou who dwellest on high, raise up an humble people, of whom it was said, who can number them? O hasten to lead the established plant, (Israel) and to bring the redeemed to Zion, with joyful song.

נִרְצָה כִּי כְּנֹר רִלָּה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂךְ.

חֲסַל סְדוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ.
בְּכָל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ:
בְּאִשֶּׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ.
כִּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ:
זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה.
קוֹמֵם קָהָל מִי מָנָה:
קָרֵב נִהַל נִטְעֵי בְּנֵה.
שְׂדוּיִם לְצִיּוֹן בִּרְנָה:

Oh, may He who is most mighty soon rebuild his house, speedily, speedily, soon, in our days; O God! rebuild it, O God! rebuild it, rebuild thine house betimes.

Oh, may He who is the supreme, the greatest and most exalted *soon rebuild, etc.*

Oh, may He who is all-honoured and all-worthy, most immaculate and merciful *soon rebuild, etc.*

Oh, may He who is most pure, the sole God *soon rebuild, etc.*

Oh, may He who is the all-powerful, the omniscient and all-ruling, *soon rebuild, etc.*

אֲדִיר הוּא.

יְבָנֶה בֵּירוֹ בְּקֶרֶב.
בְּמַהֲרָה. בְּמַהֲרָה. בְּיָמֵינוּ.
בְּקֶרֶב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה.
בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקֶרֶב:

בְּחֹר הוּא. גָּדוֹל הוּא.
גָּדוֹל הוּא. יְבָנֶה.

הַדּוֹר הוּא. וְתִיק הוּא. וְכֹא
הוּא. יְבָנֶה.

חֲסִיד הוּא. טָהוֹר הוּא.
יְחִיד הוּא. יְבָנֶה.

Oh, may He who is the most glorious and elevated, the God of strength, *soon rebuild, etc.*

Oh, may He who is the redeemer, the all-righteous, the most holy, *soon rebuild, etc.*

Oh, may He who is the most compassionate, the Almighty, all-potent, soon rebuild his house, speedily, speedily, soon, in our days, O God! rebuild it, O God! rebuild it, rebuild thine house betimes.

COUNTING THE "OMER."

On the Second Night of the Festival the following until "thy law" is said.

Blessed art thou, O Eternal, our God! King of the universe, who hath sanctified us with thy commandments, and commanded us to count the days of the "Omer."

This is the First Day of the "Omer."

May it be thy will, O Eternal, our God! and the God of our ancestors, speedily to rebuild thy temple in our day, and to grant us our portion in thy law.

Who knoweth one? I, saith Israel, know One: ONE IS GOD, who is over heaven and earth.

Who knoweth two? I, saith Israel, know two: *there are* TWO TABLES OF THE COVENANT; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth three? I, saith Israel, know three: *there are* THREE PATRIARCHS, the two tables of the covenant; but ONE is

כביר הוא. למוד הוֹנֵה.
מֶלֶךְ הוא. יְבִנֶה.

נָאֹר הוא. סָגִיב הוא. עֲזוּז
הוא. יְבִנֶה.

פֹּדֶה הוא. צַדִּיק הוֹנֵה.
קָדוֹשׁ הוא. יְבִנֶה.

רְחוּם הוא. שְׂדֵי הוֹנֵה. תְּקִיף
הוא. יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב.
בְּמַהֲרָה. בְּמַהֲרָה. בְּיָמֵינוּ
בְּקֶרֶב. אֵל בָּנָה. אֵל בָּנָה.
בָּנָה בֵּיתְךָ בְּקֶרֶב:

בליל שני מתחיל העומר:

קְרוּ אִתָּהּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעֹמֶר:
הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לָעֹמֶר:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּהְיֶה
אֲבוֹתֵינוּ שְׂיִכְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה
בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ:

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֲנִי
יֹדֵעַ. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַע שָׁמַיִם
וּבָאָרֶץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם
אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנֵי לַחֹת
הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַע שָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה
אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אָבוֹת.
שְׁנֵי לַחֹת הַבְּרִית. אֶחָד

our God who is over heaven and earth.

Who knoweth four? I, *saith Israel*, know four: *there are* the FOUR MATRONS, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who made heaven and earth.

Who knoweth five? I, *saith Israel*, know five: *there are* FIVE BOOKS OF MOSES, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth six? I, *saith Israel*, know six: *there are* SIX BOOKS OF THE MISHNA, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth seven? I, *saith Israel*, know seven: *there are* SEVEN DAYS IN THE WEEK, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of cove-

אלהינו שבשמים ובארץ:

ארבע מי יודע. ארבע. אני יודע. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחר אלהינו שבשמים ובארץ:

חמשה מי יודע. חמשה. אני יודע. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחר אלהינו שבשמים ובארץ:

ששה מי יודע. ששה. אני יודע. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות הברית. אחר אלהינו שבשמים ובארץ:

שבעה מי יודע. שבעה. אני יודע. שבעה ימי שבת. ששה סדרי משנה. חמשה חמשי תורה. ארבע אמהות. שלשה אבות. שני לחות

nant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth eight? I, saith *Israel*, know eight:—there are EIGHT DAYS PRECEDING CIRCUMCISION, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth nine? I, saith *Israel*, know nine: NINE MONTHS PRECEDING CHILD-BIRTH, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth ten? I, saith *Israel*, know ten: there are TEN COMMANDMENTS, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the

הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁמוֹנֶה מִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנֶה
אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִילָה.
שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא. שֵׁשָׁה
סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה
חֲמִשֵּׁי תוֹרָה. אַרְבַּע
אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אֲבוֹרֵי.
שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

תְּשַׁע מִי יוֹדֵעַ. תְּשַׁע
אֲנִי יוֹדֵעַ. תְּשַׁע יָרְחֵי
לֵידָה. שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִילָה.
שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא. שֵׁשָׁה
סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה
חֲמִשֵּׁי תוֹרָה. אַרְבַּע
אֲמָהוֹת. שְׁלֹשָׁה אֲבוֹרֵי.
שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית. אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה
אֲנִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה דְּבָרֵי אֱלֹהִים
תְּשַׁע יָרְחֵי לֵידָה. שְׁמוֹנֶה
יָמֵי מִילָה. שִׁבְעָה יָמֵי
שַׁבָּתָא. שֵׁשָׁה סְדְרֵי
מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי

Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth eleven? I, saith Israel, know eleven: there are ELEVEN STARS, ten commandments, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books in the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth twelve? I, saith Israel, know twelve: there are TWELVE TRIBES, eleven stars, ten commandments, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the cove-

תורה. ארבע אמהורות.
שלשה אבות. שני לחות
הברית. אחד אלהינו
שבשמים ובארץ:

אחד עשר מי יודע. אחד
עשר אני יודע. אחד עשר
כוכביא. עשרה דבריא.
תשעה ירחי לידה. שמונה
ימי מילה. שבועה ימי
שבתא. ששה סדרי
משנה. חמשה חמשי
תורה. ארבע אמהורות.
שלשה אבות. שני לחות
הברית. אחד אלהינו
שבשמים ובארץ:

שנים עשר מי יודע.
שנים עשר אני יודע. שנים
עשר שבטיא. אחד עשר
כוכביא. עשרה דבריא.
תשעה ירחי לידה. שמונה
ימי מילה. שבועה ימי
שבתא. ששה סדרי
משנה. חמשה חמשי
תורה. ארבע אמהורות.
שלשה אבות. שני לחות

nant; but ONE is our God who is over heaven and earth.

Who knoweth thirteen? I, saith Israel, know thirteen: THIRTEEN DIVINE ATTRIBUTES, twelve tribes, eleven stars, ten commandments, nine months preceding child-birth, eight days preceding circumcision, seven days in the week, six books of the Mishnah, five books of the Law, four matrons, three patriarchs, two tables of the covenant; but ONE is our God who is over the heavens and the earth.

הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי מִי יוֹדֵעַ.
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי אֲנִי יוֹדֵעַ.
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי מִדְּיָא. שְׁנַיִם
עֶשְׂרֵי שְׁבַטֵיָא. אֶחָד עֶשְׂרֵי
כּוֹכְבֵיָא. עֶשְׂרֵי דְּבְרֵיָא.
תְּשַׁעֲהָ יְרַחֵי לִידָה. שְׁמוֹנָה
יָמֵי מִלּוּחַ. שִׁבְעָה יָמֵי
שְׁבֻתָא. שֵׁשָׁה סְדְרֵי
מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי
תּוֹרָה. אַרְבַּע אִמָּהוֹרֵי.
שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. שְׁנֵי לַחֹת
הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

One *only* kid, one *only* kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

And a cat came and devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

And a dog came and bit the cat, which had devoured the kid,

חַד גְּדִיָא חַד גְּדִיָא דְּזִבְן
אָבָא בְּתָרֵי זְוִי. חַד גְּדִיָא
חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא שׁוּנְרָא. וְאָכַל
לְגְדִיָא. דְּזִבְן אָבָא בְּתָרֵי
זְוִי. חַד גְּדִיָא חַד גְּדִיָא:

וְאַתָּא כְּלָבָא. וְנִשְׁךְ
לְשׁוּנְרָא. דְּאָכַל לְגְדִיָא.

which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then a staff came and smote the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then a fire came, and burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then water came, and extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then the ox came, and drank the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

דִּבְכֵּן אָבִא בְּתָרִי זִוְיִי. חָד גִּדְיָא חָד גִּדְיָא חָד גִּדְיָא:

וְאַתָּא חוּטְרָא. וְהָכָה לְכַלְבָּא. דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא. דְּאָכַל לְגִדְיָא. דִּבְכֵּן אָבִא בְּתָרִי זִוְיִי. חָד גִּדְיָא חָד גִּדְיָא:

וְאַתָּא נֹרָא. וְשָׂרָף לְחוּטְרָא. דְּהָכָה לְכַלְבָּא. דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא. דְּאָכַל לְגִדְיָא. דִּבְכֵּן אָבִא בְּתָרִי זִוְיִי. חָד גִּדְיָא חָד גִּדְיָא:

וְאַתָּא מַיָּא. וְכִבְּהָ לְנֹרָא. דְּשָׂרָף לְחוּטְרָא. דְּהָכָה לְכַלְבָּא. דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא. דְּאָכַל לְגִדְיָא. דִּבְכֵּן אָבִא בְּתָרִי זִוְיִי. חָד גִּדְיָא חָד גִּדְיָא:

וְאַתָּא תוֹרָא. וְשָׁתָה לְמַיָּא. דְּכִבְּהָ לְנֹרָא. דְּשָׂרָף לְחוּטְרָא. דְּהָכָה לְכַלְבָּא. דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא. דְּאָכַל לְגִדְיָא. דִּבְכֵּן אָבִא בְּתָרִי זִוְיִי. חָד גִּדְיָא חָד גִּדְיָא:

Then the slaughterer came, and slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then the angel of death came, and slew the slaughterer, who had slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

Then came the Most Holy, blessed be He, and slew the angel of death, who had slain the slaughterer, who had slaughtered the ox, which had drunk the water, which had extinguished the fire, which had burnt the staff, which had smitten the dog, which had bitten the cat, which had devoured the kid, which my father bought for two zuzim; one *only* kid, one *only* kid.

וְאַתָּה הַשּׁוֹחֵט. וְשָׁחַט
לְתוֹרָא. דְּשָׁתָא לְמִיָּזָ.
דְּכִבָּה לְנוֹרָזָ. דְּשָׂרָף
לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכִלְבָּא.
דְּנִשֵּׁךְ לְשׁוֹנְרָא. דְּאָכַל
לְגִדְיָא. דְּזִבְן אָבָא בְּתִרִי
זוּזִי חַד גִּדְיָא חַד גִּדְיָא:

וְאַתָּה מְלַאךְ הַמָּוֶת.
וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט. וְשָׁחַט
לְתוֹרָא. דְּשָׁתָא לְמִיָּזָ.
דְּכִבָּה לְנוֹרָזָ. דְּשָׂרָף
לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכִלְבָּא.
דְּנִשֵּׁךְ לְשׁוֹנְרָא. דְּאָכַל
לְגִדְיָא. דְּזִבְן אָבָא בְּתִרִי
זוּזִי חַד גִּדְיָא חַד גִּדְיָא:

וְאַתָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וְשָׁחַט לְמְלַאךְ הַמָּוֶת.
וְשָׁחַט לְשׁוֹחֵט. וְשָׁחַט
לְתוֹרָא. דְּשָׁתָא לְמִיָּזָ.
דְּכִבָּה לְנוֹרָזָ. דְּשָׂרָף
לְחוּטְרָא. דְּהִכָּה לְכִלְבָּא.
דְּנִשֵּׁךְ לְשׁוֹנְרָא. דְּאָכַל
לְגִדְיָא. דְּזִבְן אָבָא בְּתִרִי
זוּזִי חַד גִּדְיָא חַד גִּדְיָא:

אַללמאכטיגער גאָטט נון בויא דיין טעמפעל שירה, אַלזאָ שיר, אונז
אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען שירה, יא שירה, נון בויא, נון בויא, נון
בויא דיין טעמפעל שירה.

בארמהערציגער גאָטט, נון בויא דיין טעמפעל שירה, אַלזאָ שיר, אונד
אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען שירה, יא שירה, נון בויא, נון בויא, נון
בויא דיין טעמפעל שירה.

גראַססער גאָטט, דעמיטהיגער גאָטט, נון בויא דיין טעמפעל שירה,
אַלזאָ שיר, אונד אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען שירה, יא שירה, נון בויא,
נון בויא, נון בויא דיין טעמפעל שירה.

האָהער גאָטט, ווירדיגער גאָטט, זיססער גאָטט, חעניטער גאָטט, נון
בויא דיין טעמפעל שירה, אַלזאָ שיר, אונד אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען
שירה, יא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפעל שירה.

טוגענדליכער גאָטט, יודישער גאָטט, נון בויא דיין טעמפעל שירה, אַלזאָ
שיר, אונד אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען שירה, יא שירה, נון בויא, נון
בויא, נון בויא דיין טעמפעל שירה.

כראַפטיגער גאָטט, לעבענדיגער גאָטט, מאַכטיגער גאָטט, נאָמהאַפטיגער
גאָטט, סאַנפטיגער גאָטט, עוויגער גאָטט, נון בויא דיין טעמפעל שירה,
אַלזאָ שיר, אונד אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען שירה, יא שירה, נון בויא,
נון בויא, נון בויא דיין טעמפעל שירה.

פּורכטבארער גאָטט, צופערזיכטליכער גאָטט, קאַניגלעכער גאָטט, ריי-
כער גאָטט, נון בויא דיין טעמפעל שירה, אַלזאָ שיר, אונד אַלזאָ באַלד אין
אונזערען טאָגען שירה, יא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפעל
שירה.

שאַנער גאָטט, תרייהאַפּטער גאָטט, נון בויא דיין טעמפעל שירה, אַלזאָ
שיר, אונד אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען שירה, יא שירה, נון בויא, נון
בויא, נון בויא דיין טעמפעל שירה. דו ביסט גאָטט אונד קיינער מעהר, נון
בויא דיין טעמפעל שירה, אַלזאָ שיר, אונד אַלזאָ באַלד אין אונזערען טאָגען
שירה, יא שירה, נון בויא, נון בויא, נון בויא דיין טעמפעל שירה.

cc

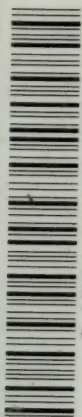

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO
by
Anshe Minsk Congregation

3 1761 04466 9398

Haggadah. English & Hebrew
Hagadah ve-seder shel Pesah

BM
675
P4Z55
1903
C.1
ROBA